

**STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ
W OBSZARZE WOJEWÓDZTW MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO
DO ROKU 2020**

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	3
II.	STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W SYSTEMIE PROGRAMOWANIA STRATEGICZNEGO	4
III.	DIAGNOZA	6
IV.	PYTANIA STRATEGICZNE	17
V.	CELE STRATEGICZNE	19
	CEL NADRZĘDNY.....	22
	CEL I.....	23
	WSKAŹNIKI REALIZACJI.....	23
	ANALIZA SWOT	24
	KIERUNKI DZIAŁAŃ	25
	CEL II.....	27
	WSKAŹNIKI REALIZACJI.....	27
	ANALIZA SWOT	28
	KIERUNKI DZIAŁAŃ	29
	CEL III.....	31
	WSKAŹNIKI REALIZACJI.....	31
	ANALIZA SWOT	32
	KIERUNKI DZIAŁAŃ	33
VI.	FINANSOWANIE	35
VII.	SYSTEM WDRAŻANIA.....	36
VIII.	ZASADY WDRAŻANIA STRATEGII	37
IX.	CZYNNIKI RYZYKA.....	39
X.	SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	40
	1. POROZUMIENIE W SPRAWIE PODJĘCIA PRAC NAD STRATEGIĄ DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO	41
	2A. LISTA PROJEKTÓW KLUCZOWYCH	44
	2B. LISTA PROPOZYCJI ZGŁOSZONYCH W TRAKCIE WARSZTATÓW I BADANIA ANKIETOWEGO, STANOWIĄCA PODSTAWĘ DLA USTALENIA KIERUNKÓW I TYPÓW PROJEKTÓW ZAWARTYCH W STRATEGII	51
	3. DOBRE PRAKTYKI WSPÓŁPRACY MAŁOPOLSKO-ŚLĄSKIEJ - ANALIZA ANKIET	55
	4. WZÓR KARTY PROJEKTOWEJ	57
	5. OPRACOWANIA I DOKUMENTY WYKORZYSTANE W PRACACH NAD STRATEGIĄ.....	59
	6. PODSUMOWANIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH ORAZ STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ	61
	7. KALENDARIUM PRAC	66
	8. OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD STRATEGIĄ.....	68

Polska Południowa

I. WPROWADZENIE

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że percepcja wzajemnych relacji województw małopolskiego i śląskiego była postrzegana najczęściej jako konkurowanie, a skala współdziałania była bardzo ograniczona. Analiza relacji tych dwóch województw z innymi regionami Polski wskazuje, że słuszne jest oczekiwanie, że dla województwa śląskiego najważniejszym potencjalnym partnerem jest Małopolska, a dla Małopolski województwo śląskie. Teza ta nie oznacza oczywiście negowania znaczenia relacji z innymi partnerami, jednak największa wartość dodana wiąże się z wykorzystaniem potencjału współpracy międzyregionalnej pomiędzy województwami małopolskim i śląskim. Efektem tego będzie uzyskanie wyjątkowych synergii rozwojowych, korzystnych nie tylko dla tych dwóch regionów, ale także dla całego kraju. Dlatego też samorządy województw małopolskiego i śląskiego zdecydowały się zainicjować prace nad dokumentem określającym kierunki współdziałania na rzecz rozwoju obu regionów w perspektywie 2020 roku.

Na wspólnym posiedzeniu Sejmików Województw Małopolskiego i Śląskiego (1 października 2010 roku) podjęte zostały uchwały w sprawie zacieśnienia współpracy pomiędzy samorządami obu regionów. Sejmiki wyraziły wolę podjęcia działań zmierzających do rozwoju współpracy w celu zwiększenia konkurencyjności i spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym obu województw. Za kluczową uznano współpracę w następujących dziedzinach: kapitał ludzki, gospodarka i sektor badawczo-rozwojowy, turystyka i kultura, system komunikacyjny oraz ochrona środowiska.

Następstwem październikowego posiedzenia Sejmików było zawarcie 23 maja 2011 roku *Porozumienia w sprawie podjęcia prac nad Strategią dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego* (Załącznik 1). Dokument ten stanowi formalną podstawę do rozpoczęcia prac nad Strategią, zaś jego zapisy determinują zakres, organizację i harmonogram prac.

Przyjęta w *Porozumieniu* forma oraz kierunki współpracy pomiędzy oboma regionami uzyskały aprobatę Sejmików wyrażoną w uchwałach przyjętych w połowie 2011 roku.

Strategia dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 identyfikuje możliwości współpracy pomiędzy województwami śląskim i małopolskim oraz wskazuje kierunki, typy projektów i projekty umożliwiające rozwijanie i zacieśnianie tej współpracy. Konsekwencją wspólnych działań podejmowanych przez oba województwa będzie kreowanie Polski Południowej jako silnego i konkurencyjnego obszaru w Europie.

Niniejszy dokument stanowi efekt prac Radnych oraz Zarządów Województw Małopolskiego i Śląskiego wspieranych przez Rady Programową i Naukową oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Cały proces został objęty patronatem Ministra Rozwoju Regionalnego. Naczelną zasadą przyświecającą pracom nad Strategią było partnerstwo, rozumiane nie tylko jako ścisła współpraca oraz wzajemna odpowiedzialność obu regionów, ale również mobilizowanie podmiotów reprezentujących różnorodne środowiska oraz instytucje do podejmowania wspólnego wysiłku na rzecz rozwoju makroregionu.

W Strategii zostały odzwierciedlone wnioski, uwagi i rekomendacje zgłoszone w trakcie debaty publicznej, do udziału w której zaproszono kluczowe środowiska i instytucje z województw małopolskiego i śląskiego. Na proces uspołeczniania prac nad Strategią złożyły się: badanie ankietowe (luty/marzec 2012 roku), warsztaty strategiczne (marzec-kwiecień 2012 roku), konsultacje społeczne projektu Strategii (październik-listopad 2012 roku) oraz konferencje współorganizowane z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, na których prezentowany był projekt Strategii (listopad 2012 roku). Ostateczna wersja Strategii została opracowana z uwzględnieniem wniosków i uwag sformułowanych w ocenie ex-ante oraz prognozie oddziaływania na środowisko.

II. STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W SYSTEMIE PROGRAMOWANIA STRATEGICZNEGO

Podstawą koncepcji makroregionów i opracowywania dla nich osobnych dokumentów strategicznych jest założenie, iż wyodrębniony geograficznie obszar, ze względu na swoje specyficzne problemy, potencjały i wyzwania, powinien być traktowany w indywidualny sposób, adekwatny do jego uwarunkowań. Celem strategii makroregionalnych jest koordynacja wspólnych przedsięwzięć dotyczących dużego terytorium i ukierunkowanych na wykorzystanie korzyści ze zintegrowanego i wielosektorowego podejścia do wspólnych działań strategicznych.

We wnioskach z *Piątego raportu na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej* Komisja Europejska wskazuje, iż „dalsze prace nad nowymi strategiami makroregionalnymi powinny bazować na skrupulatnym przeglądzie istniejących strategii oraz na dostępności środków. Strategie makroregionalne powinny stanowić zintegrowane instrumenty o silnej podstawie merytorycznej skoncentrowane na najważniejszych wyzwaniach i charakteryzujące się rozwinętym wymiarem transnarodowym z zastrzeżeniem, że większość finansowania powinna pochodzić z krajowych i regionalnych programów współfinansowanych w ramach polityki spójności i z innych źródeł krajowych”.

Zgodnie z zapisami *Elementów dla Wspólnych Ram Strategicznych*, realizacja celów określonych w dokumencie *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* wymaga uwzględnienia przy projektowaniu umów o partnerstwie i programów pięciu elementów:

1. odniesienia potencjału rozwoju danego państwa członkowskiego lub regionu do głównych wyzwań określonych w *Strategii „Europa 2020”*, krajowych programach reform i zaleceniach dla poszczególnych krajów;
2. oceny głównych wyzwań, którym należy sprostać w danym regionie lub państwie członkowskim;
3. **określenia wyzwań przekraczających granice administracyjne, które wymagają koordynacji pomiędzy sektorami, jurysdykcjami i państwami;**
4. lepszej koordynacji między różnymi poziomami terytorialnymi i źródłami finansowania;
5. oparcia umowy o cele tematyczne określone we wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, tak aby uzyskać przewidywane rezultaty.

W *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020* przyjętej przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 roku oraz *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* z 13 grudnia 2011 roku odzwierciedlone zostały aktualne trendy związane z terytorialnym wymiarem polityki rozwoju realizowanym m.in. poprzez wyznaczanie obszarów funkcjonalno-przestrzennych, przekraczających podziały administracyjne, związanych z procesami gospodarczymi, społecznymi i przyrodniczymi celem efektywniejszego wykorzystania endogenicznych czynników rozwoju.

Opracowana przez Samorządy Województw Małopolskiego i Śląskiego Strategia jest inicjatywą oddolną, będącą wyrazem woli współpracy obydwu regionów na rzecz wspólnego rozwoju. Jednocześnie, mając na uwadze rolę i znaczenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Rady Ministrów w procesie opracowywania i przyjmowania strategii ponadregionalnych, władze obu województw wystąpiły z propozycją objęcia patronatem Ministra prac nad Strategią.

O charakterze oraz miejscu Strategii dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 w systemie dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym oraz krajowym, decydują następujące jej cechy formalne:

- **prosta struktura;**
- **wysokie walory wdrożeniowe;**
- **selektywność obszarów oraz priorytetów** ocenianych jako najważniejsze dla nawiązywania i rozwijania współpracy pomiędzy oboma regionami;
- **terytorialny charakter;**
- **komplementarność wobec strategii wojewódzkich** – Strategia obejmuje zagadnienia odnoszące się do zawiązywania współpracy między województwami oraz do podejmowania działań wspólnych poszerzających możliwości rozwoju partnerskich relacji pomiędzy oboma województwami. W związku z tym nie powiela ona zapisów innych dokumentów opracowywanych na poziomie obu regionów;
- **ponadregionalny charakter** – Strategia skierowana jest do obszaru wykraczającego poza województwo, toteż zapisane w niej działania oraz projekty koncentrują się na problemach ponadregionalnych i międzyregionalnych, których rozwiązanie nie jest możliwe w granicach jednego województwa, a specyfika problemu nie pozwala na nadanie mu uniwersalnej rangi krajowej. Tym samym Strategia dla Rozwoju Polski Południowej sytuuje się pomiędzy szczeblem krajowym a wojewódzkim, nie naruszając kompetencji ustawowych tych dwóch poziomów terytorialnej organizacji państwa;
- uwzględnia zapisy *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (2030)*, *Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (2020)* oraz 9 strategii zintegrowanych;
- jest nie tylko dokumentem, ale także – dzięki partnerskiej procedurze formułowania i wdrażania – **platformą komunikacji oraz stałego zawiązywania i utrwalania współpracy** pomiędzy podmiotami z obydwu województw; oznacza to, że zawarte w Strategii działania i przedsięwzięcia nie wyczerpują listy projektów współpracy, a kolejne projekty powstawać będą w trakcie wdrażania Strategii w wyniku inicjatywy zainteresowanych podmiotów z województw małopolskiego i śląskiego.

Horyzont Strategii został określony na rok 2020, co jest podyktowane potrzebą:

- przyjęcia horyzontu zbieżnego z ramami czasowymi nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej oraz horyzontem *Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*;
- zapewnienia spójności z perspektywą przyjętą dla *Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie* oraz pozostałych zintegrowanych, sektorowych strategii rządowych.

Zamiarem obu województw jest nadanie Strategii charakteru katalizatora współpracy małopolsko-śląskiej, tak aby podmioty z obu regionów zainteresowane wspólnym działaniem na rzecz rozwoju Polski Południowej, wykorzystywały ten dokument jako instrument ponadregionalnego partnerstwa także po upływie określonego w niej horyzontu czasowego. Województwa małopolskie i śląskie będą zatem kontynuowały współpracę w ramach makroregionu także po roku 2020, nadając jej status trwałego elementu programowania ich rozwoju społeczno-gospodarczego.

III. DIAGNOZA

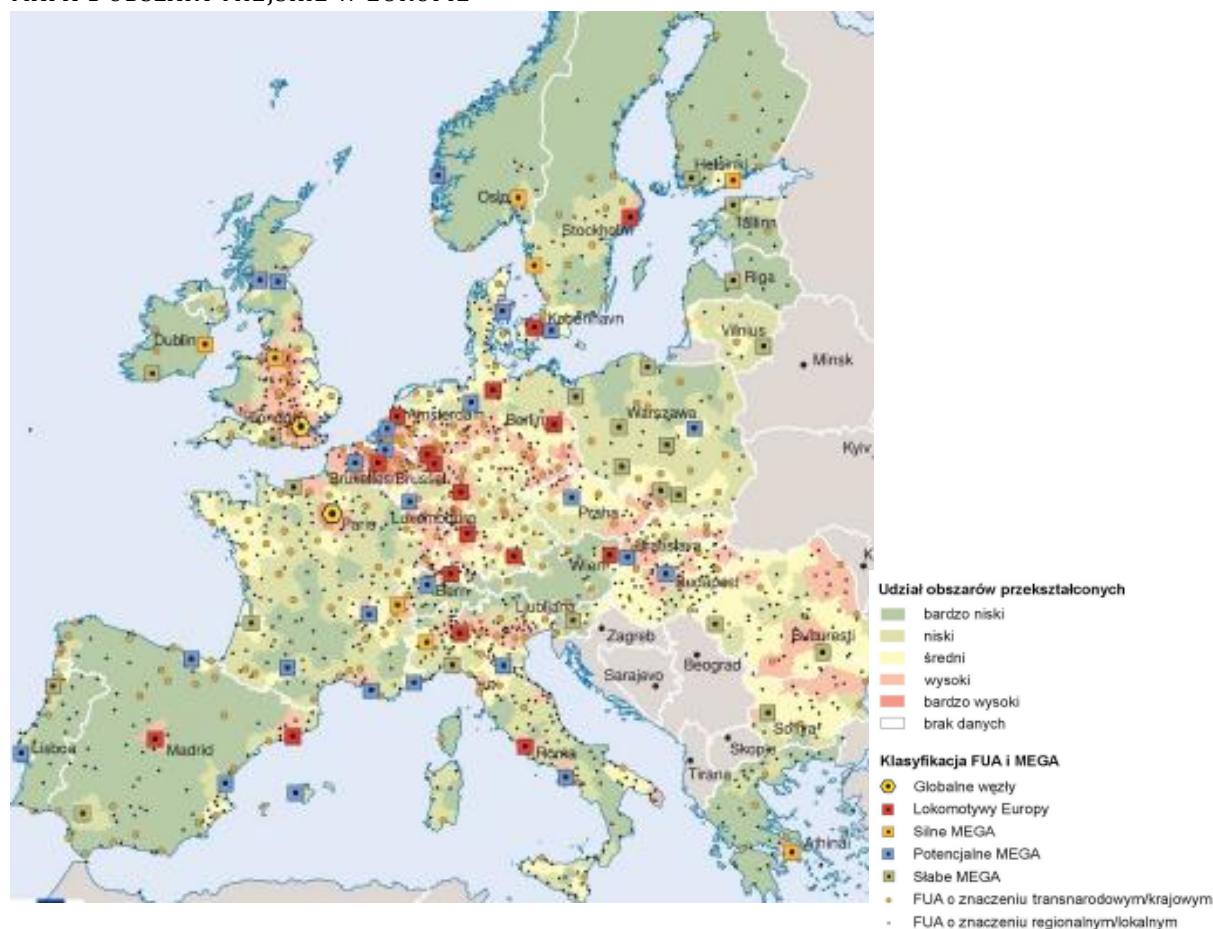
Specyficzny charakter województw małopolskiego i śląskiego, ich wzajemne powiązania społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne, a także duży potencjał rozwojowy pozwalają na wskazanie tego obszaru jako szczególnego i ważnego makroregionu Polski. Podejście to znalazło swoje odzwierciedlenie w podziale kraju na obszary typu NUTS, w ramach których województwa małopolskie i śląskie tworzą wspólnie na poziomie pierwszym (NUTS 1) region południowy. Pozwala to na prezentowanie i analizowanie potencjałów rozwojowych obydwu województw w kontekście znaczenia tego obszaru dla całego kraju.

Podstawowe informacje

Region południowy obejmuje swoim zasięgiem 27 517 km². Na koniec 2011 roku według Banku Danych Lokalnych GUS region południowy zamieszkiwało ok. 8 milionów osób (prawie 21% ogółu ludności Polski), z tego 66% w miastach. Średnia gęstość zaludnienia, tj. liczba osób przypadająca na 1 km² wynosiła 289 osób, co dało regionowi południowemu najwyższą lokatę spośród wszystkich polskich regionów. Od strony wschodniej region graniczy z województwem podkarpackim, od północnej ze świętokrzyskim i łódzkim, zaś od zachodniej z opolskim. Z kolei południowa granica regionu stanowi zewnętrzną granicę państwa z Czechami i Słowacją. Region południowy charakteryzuje się występowaniem dużych aglomeracji miejskich o znaczeniu krajowym i europejskim – Metropolii Górnośląskiej oraz Krakowskiej. Cechują się one wysokim wskaźnikiem urbanizacji, co powoduje, iż jest to obszar o szczególnym znaczeniu z punktu widzenia kształtowania polityki miejskiej państwa.

Współpraca pomiędzy obszarami metropolitalnymi umożliwia utrwalenie i wzmocnienie pozycji makroregionu w skali kraju i Europy.

MAPA 1 OBSZARY MIEJSKIE W EUROPIE

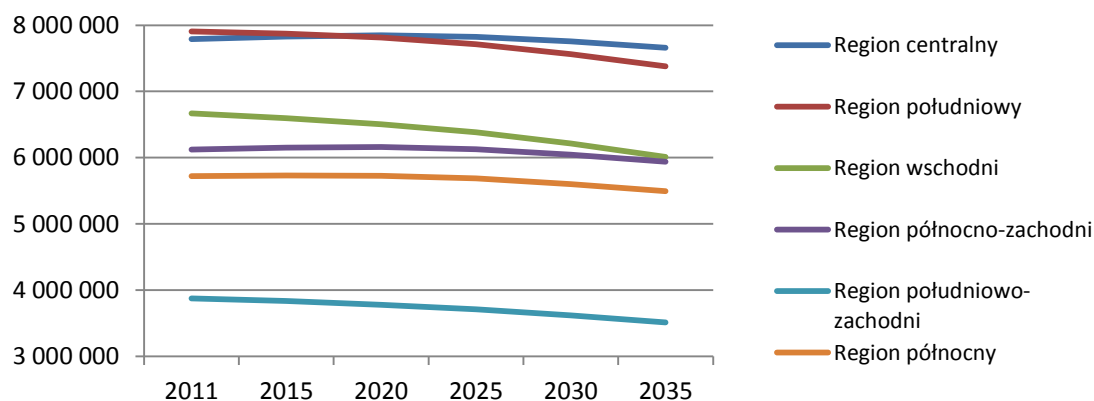
Źródło: Atlas ESPON. Struktura terytorium Europy, 2006.

Demografia

Od 2002 roku przyrost naturalny w regionie południowym kształtuje się na poziomie wartości średnich dla kraju. Wyższy przyrost występuje jedynie w regionie północnym oraz północno-zachodnim. Z kolei najniższą wartość wskaźnika odnotowano w regionie południowo-zachodnim (jedyne region w kraju, gdzie przyrost naturalny był w roku 2010 ujemny). Według prognoz ludnościowych Głównego Urzędu Statystycznego do 2035 roku we wszystkich obszarach typu NUTS 1 wystąpi proces wyludniania. W najmniejszym stopniu dotknie on region centralny (do 2035 roku straci ok. 1,7% ludności), który już pomiędzy rokiem 2015 a 2020 powinien stać się najludniejszym polskim regionem. Z powodu znacznej dynamiki procesu wyludniania (spadek liczby mieszkańców o 6,6% do 2035 roku) region południowy straci obecny prymat pod względem liczby mieszkańców. W największym stopniu proces ten dotknie regiony: wschodni i południowo-zachodni (spadek o ponad 9%).

Ukierunkowanie współpracy na wszechstronne podwyższanie atrakcyjności makroregionu dla mieszkańców – w tym przyciąganie nowych mieszkańców wzbogacających kapitał ludzki województw – z uwzględnieniem aspektów rynku pracy, edukacji, oferty spędzania czasu wolnego.

WYKRES 1 PROGNOZA LUDNOŚCIOWA DO ROKU 2035 W OBSZARACH TYPU NUTS 1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Rynek pracy

Od 2004 roku region południowy charakteryzuje się najniższą stopą bezrobocia w kraju. W latach 2007-2009 wskaźnik ten przybierał wartości jednocyfrowe. Od 2010 roku bezrobocie w regionie południowym utrzymuje się na poziomie 10%. Spośród pozostałych polskich regionów jedynie centralny osiągał zbliżone wartości.

Do roku 2001 region południowy wyróżniał się największą liczbą osób pracujących. Obecnie najwyższa wartość tego wskaźnika notowana jest w regionie centralnym, zaś region obejmujący województwa małopolskie i śląskie plasuje się na miejscu drugim, przewyższając kolejny region o blisko pół miliona osób. Należy zauważyć, że region centralny to jedyny obszar typu NUTS 1 w Polsce, w którym w latach 1995-2010 nastąpił wzrost liczby pracujących (o 3,4%). Region południowy znajduje się w tej statystyce na przeciwnym biegunie, notując najwyższy spadek wynoszący aż 3,1%.

Z punktu widzenia rozwoju rynku pracy struktura wiekowa ludności w regionie południowym jest nieco mniej korzystna niż w kraju. Liczba osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców jest w regionie o 0,1 pkt. proc. wyższa niż średnia dla całego kraju. Jednakże zauważyć należy, że w województwach małopolskim i śląskim występuje mniejsza liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (o 0,45 pkt. proc.), zaś większa niż przeciętna w kraju liczba osób, które przekroczyły już granicę wieku produkcyjnego (o 0,35 pkt. proc.).

Ilościowe i jakościowe równoważenie rynku pracy jako jedno z głównych wyzwań stających przed regionem południowym oraz kluczowe zagadnienie rzutujące w decydujący sposób na atrakcyjność regionu dla aktualnych i potencjalnych mieszkańców.

Współpraca pomiędzy województwami, której celem jest podwyższanie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionu oraz podnoszenie atrakcyjności rynku pracy.

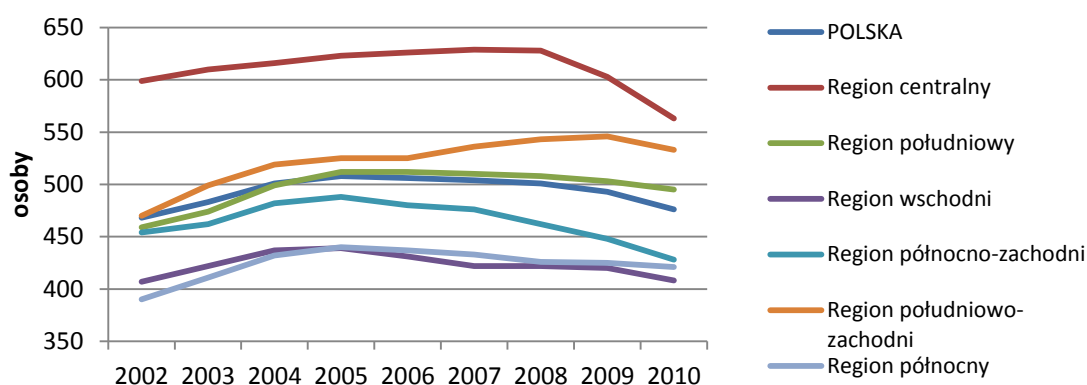
Ukierunkowanie wspólnych działań na tworzenie atrakcyjnych warunków dla osób najbardziej mobilnych, ludzi młodych oraz rodzin.

Edukacja

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, liczba studentów w regionie południowym jest wyższa od średniej krajowej. Niemniej jednak w dalszym ciągu region południowy ustępuje pod tym względem nie tylko regionowi centralnemu, ale również południowo-zachodniemu. Jak pokazuje analiza szeregu czasowego znacznie zmniejszyła się dysproporcja pomiędzy poszczególnymi regionami w tym względzie.

Tworzenie warunków do zatrzymywania w regionie dobrze wykształconych osób o wysokich kwalifikacjach, w szczególności warunków umożliwiających stały rozwój profesjonalny i osobowościowy mieszkańców oraz rozwój miejsc pracy adekwatnych do rosnących kompetencji mieszkańców.

WYKRES 2 LICZBA STUDENTÓW NA 10 TYS. LUDNOŚCI W OBSZARACH TYPU NUTS 1 W LATACH 2002-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Biorąc pod uwagę strukturę kierunków studiowania region południowy odgrywa istotną rolę w kształceniu na kierunkach związanych z produkcją i przetwórstwem. Również studia inżynieryjno-techniczne oraz humanistyczne należą do tych, które w regionie południowym są częściej wybierane niż w innych regionach. Absolwenci kierunków inżynieryjno-technicznych w regionie południowym w 2011 roku (7 826) stanowili ponad 28% ogółu wszystkich absolwentów tego typu studiów w kraju, co plasuje region na pierwszym miejscu w Polsce. Pod względem liczby absolwentów kierunków informatycznych region południowy ustępuje miejsca jedynie regionowi centralnemu (odpowiednio 3 594 oraz 3 591 absolwentów).

Z kolei studia pedagogiczne to kierunek cieszący się najmniejszą popularnością wśród studentów tego regionu. Relatywnie mało osób kształci się na kierunkach prawniczych.

W roku 2010 studenci w regionie południowym pobierali naukę na 78 uczelniach. Szkoły wyższe tego regionu stanowiły 17,4% wszystkich polskich uczelni. Zdecydowanie najwięcej szkół wyższych działa w regionie centralnym (o 61 więcej niż w plasującym się na drugim miejscu regionie południowym).

Wzmacnianie ponadregionalnej atrakcyjności oferty studiów dostępnej w regionie południowym.

Wspólne wykorzystywanie potencjału edukacyjnego województw dla dalszego podnoszenia kwalifikacji mieszkańców regionu.

Zwiększanie zdolności regionalnych rynków pracy do absorpcji osób o wysokich kwalifikacjach.

Dostępność komunikacyjna

Przez obszar regionu południowego przebiegają III oraz VI transeuropejski korytarz transportowy, które nie tylko wspomagają komunikację wewnętrzną, ale przede wszystkim otwierają go komunikacyjnie na zewnątrz. Elementem dostępności zewnętrznej są drogi, koleje oraz międzynarodowe porty lotnicze: im. Jana Pawła II Kraków–Balice oraz MPL Katowice w Pyrzowicach. Gęstość sieci drogowej w regionie południowym jest niemal dwukrotnie większa od przeciętnej krajowej (podczas gdy w pozostałych regionach Polski wartość tego wskaźnika waha się pomiędzy 60 a 90 km na 100 km², w regionie południowym wynosi 147 km na 100 km²). Uwagę zwraca również gęstość dróg ekspresowych (0,45 km na 100 km² – najwyższa w Polsce), zaś gęstość autostrad wyższa jest jedynie w regionie południowo-zachodnim (0,98 wobec 0,68 km na 100 km² w regionie południowym). Wspomniane wyżej lotniska znajdują się kolejno na drugim i trzecim miejscu w kraju pod względem procentowego udziału w liczbie obsłużonych pasażerów – ich łączny udział w roku 2011 osiągnął ponad 25%.

Gospodarka

Rozwój gospodarczy w obszarach typu NUTS 1 w Polsce mierzony wartością produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca, charakteryzuje się sporym zróżnicowaniem. Zdecydowanie najkorzystniej wypada region centralny, gdzie w 2009 roku. PKB per capita osiągnął poziom 13 000 euro i tym samym wyniósł 51,8% średniej Unii Europejskiej. W tym samym roku region południowy zajął trzecią pozycję spośród polskich regionów i uzyskując już tylko 37,5% średniej unijnej. Poziom ten był także nieznacznie niższy od średniej krajowej.

Analizując zmiany wartości PKB per capita według parytetu siły nabywczej w latach 2000-2009 w regionie południowym zauważyć można przyrost tej wartości o 4 900 euro, co stanowi drugi wynik wśród polskich regionów (najwyższy przyrost w regionie centralnym – 7 600 euro; najniższy w regionie wschodnim – 3 500 euro). Wynik ten jest gorszy od średniej krajowej (5 100 euro), ale lepszy od średniej unijnej (4 400 euro). Jeżeli spojrzeć na zmiany procentowe PKB per capita według parytetu siły nabywczej w tym okresie zauważalny jest szybszy przyrost wskaźnika w Polsce niż w Unii Europejskiej (UE 123%, Polska 155%). Region południowy z przyrostem 154% plasuje się na drugim miejscu w kraju (za regionem centralnym – 163%).

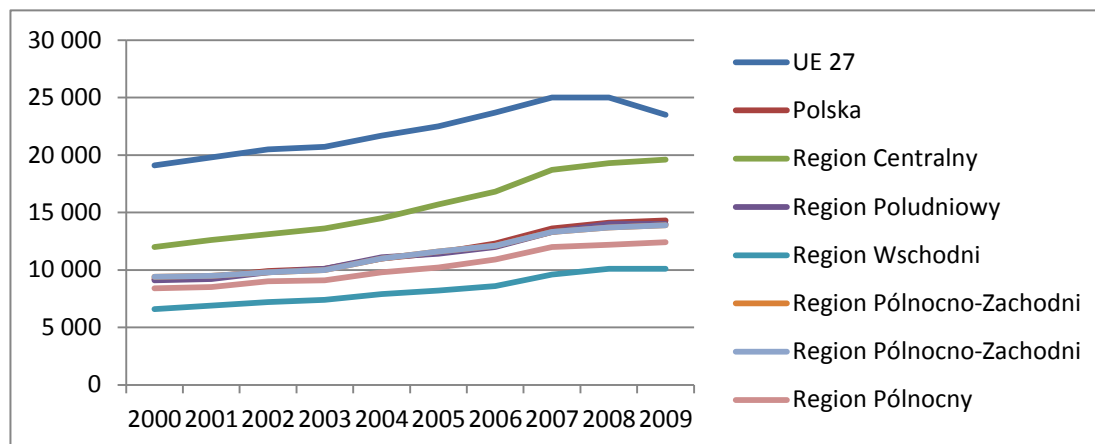
Dalsze wzmacnianie dostępności komunikacyjnej zwłaszcza w ramach makroregionu.

Podnoszenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej makroregionu, mające na celu systematyczne zwiększanie jego atrakcyjności turystycznej.

Podwyższanie wydajności gospodarki regionu, w tym poprzez tworzenie regionalnych sieci kooperacji sprzyjających podnoszeniu specjalizacji oraz transferowi wiedzy.

Tworzenie specjalności gospodarczych Polski Południowej o wysokiej innowacyjności, konkurencyjności oraz szczególnie obiecujących perspektywach rynkowych.

WYKRES 3 PKB PER CAPITA WG PARYTETU SIŁY NABYWCZEJ W LATACH 2000-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Analizując liczbę podmiotów wpisanych do systemu REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców można zauważyć, iż region południowy wyprzedza jedynie region wschodni pod względem wartości tego wskaźnika. W przypadku 3 polskich regionów wartość ta jest wyższa od średniej krajowej i przekracza 1000 podmiotów na 10 tys. mieszkańców.

Biorąc pod uwagę liczbę jednostek wykreślonych oraz nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców można stwierdzić, że w regionie południowym liczba nowo rejestrowanych podmiotów kształtuje się na poziomie zbliżonym do średniej krajowej. Z kolei liczba podmiotów wykreślonych jest jedną z najniższych w kraju. W rezultacie różnica pomiędzy jednostkami nowo rejestrowanymi a wykreślonymi z rejestru REGON jest jedną z najwyższych (większa jest jedynie w regionie centralnym).

W regionie południowym znajdują się 2 spośród 14 funkcjonujących w Polsce Specjalnych Stref Ekonomicznych (Katowicka SSE i Krakowska SSE). Najwięcej zezwoleń na prowadzenie działalności udzielonych zostało w strefach regionu wschodniego. Jednakże w odniesieniu do wartości zrealizowanych inwestycji w strefach można stwierdzić, że inwestycje, które tam się lokują, nie należą do największych. Średnia wartość inwestycji w SSE w regionie wschodnim to niespełna 35 mln zł, co stanowi wartość ponad dwukrotnie mniejszą niż w regionie południowym. Pod względem wartości zrealizowanych inwestycji w SSE region południowy wiedzie prym, nieznacznie wyprzedzając region południowo-zachodni (pamiętać jednak należy, że w regionie tym funkcjonują 3 SSE).

Badania i rozwój

Udział obu województw w krajowych nakładach na działalność badawczo-rozwojową wyniósł w 2010 roku 18,6%.

Tworzenie warunków dla wzmocnienia i wykorzystywania potencjału przedsiębiorczego mieszkańców regionu.

Podobnie kształtuje się odsetek zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej wyrażony w EPC¹, który w 2010 roku wyniósł 19,7% . Większy udział w oby wskazywanych odnotowuje tylko region centralny, którego pozycja wynika z potencjału Warszawy stanowiącej centrum naukowe kraju.

Niewielka różnica dzieliła w 2010 roku regiony centralny i południowy pod względem zgłoszonych wynalazków – odpowiednio 913 i 746 (następny region północno-zachodni – 458) oraz udzielonych patentów: 420 i 397 (trzeci jest region południowo-zachodni – 174). Zwłaszcza te ostatnie dane wskazują na silny potencjał naukowo-wdrożeniowy regionu. Województwa regionu południowego wysoko plasują się również w rankingu uczestnictwa polskich zespołów badawczych w VI Programie Ramowym Wspólnoty Europejskiej, choć tutaj region centralny wraz z Warszawą zdecydowanie dominuje. Wysoka ranga ośrodków naukowych województw małopolskiego i śląskiego jest również widoczna z perspektywy europejskiej – w badaniach ESPON zostały oznaczone jako ośrodki wiedzy o znaczeniu europejskim.

Turystyka i kultura

Region południowy jest najchętniej odwiedzany przez turystów polskim regionem. W 2010 roku obiekty noclegowe w województwach małopolskim i śląskim udzieliły ponad 4,6 miliona noclegów (tj. 22,3 % wszystkich noclegów udzielonych w Polsce w 2010 roku). W regionie centralnym liczba udzielonych noclegów była o prawie pół miliona niższa. Najmniej popularnym regionem był region południowo-zachodni.

Region południowy jest także ważnym ośrodkiem kulturalnym na mapie kraju. Posiada dużą liczbę instytucji kultury wysokiej o charakterze widowiskowym. Plasuje się w czołówce regionów pod względem liczby wystaw o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Ochrona przyrody

Region południowy pod względem środowiskowym charakteryzuje się dużym bogactwem i różnorodnością gatunkową, ekosystemową i krajobrazową przyrody żywej oraz elementów przyrody nieożywionej. Łączna powierzchnia obszarów chronionych regionu południowego to 10 634,4 km² (w tym 7 903,4 km² w województwie małopolskim i 2 731,72 km² w województwie śląskim). W regionie występują wszystkie wymienione w ustawie formy ochrony przyrody. Największą powierzchnię zajmują parki

Współpraca podmiotów kreujących lub wdrażających rozwiązania innowacyjne i kreatywne w regionach. Tworzenie środowiska stymulującego rozwój innowacyjnej działalności badawczo-rozwojowej i naukowej.

Promowanie regionu jako miejsca o wysokiej atrakcyjności dla podmiotów innowacyjnych i kreatywnych.

Utrwalanie i wzmacnianie pozycji regionu na mapie turystycznej kraju poprzez zdywersyfikowaną ofertę wykorzystującą urozmaicone walory historyczno-kulturowe i przyrodnicze oraz infrastrukturę obsługi ruchu turystycznego obydwu województw.

Tworzenie komplementarnej oferty spędzania wolnego czasu w oparciu o zróżnicowany potencjał kulturalny województw.

¹ EPC – ekwiwalent pełnego czasu pracy – jednostka przeliczeniowa służąca do ustalania faktycznego zatrudnienia w działalności B+R. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osobo-rok poświęcony wyłącznie na działalność B+R. Zatrudnienie w działalności B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy ustala się na podstawie proporcji czasu przepracowanego przez poszczególnych pracowników w ciągu roku sprawozdawczego przy pracach B+R w stosunku do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy. Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

krajobrazowe. W obu województwach jest ich łącznie 17, a zajmowany przez nie obszar stanowi 14,6% powierzchni regionu południowego. W regionie zlokalizowanych jest 6 parków narodowych (1,4% jego powierzchni). 149 rezerwatów przyrody obejmuje z kolei zaledwie 0,27% powierzchni regionu południowego. Na Sieć Natura 2000 składa się 14 obszarów specjalnej ochrony ptaków (7,2% powierzchni) oraz 119 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (8,7% powierzchni). Poza tym przyrodę regionu chroni 25 obszarów chronionego krajobrazu, 116 użytków ekologicznych, 25 zespołów przyrodniczo krajobrazowych oraz 89 stanowisk dokumentacyjnych.

Stan zdrowia

Przeciętna długość życia mężczyzn w 2010 roku wyniosła w regionie południowym 72,5 lata (średnia krajowa 72,1 lata), wielkość tego wskaźnika zapewniła regionowi południowemu pierwsze miejsce w rankingu polskich regionów. Z kolei przeciętna długość życia kobiet wyniosła 80,4 lat – wskaźnik ten był poniżej średniej krajowej (80,6 lat). Najczęstszą przyczyną zgonów – zarówno kobiet jak i mężczyzn – stanowią choroby układu krążenia (45,3%), a także nowotwory (26,2%).

Gospodarka odpadami

W regionie południowym wytwarza się istotną część odpadów. Według GUS w roku 2010 wytworzono w nim 2 594 tys. ton odpadów komunalnych, tj. 25,8% krajowych odpadów komunalnych, zebrano natomiast 2 147 tys. ton. Odpady powstające w sektorze gospodarczym dominują wśród odpadów wytwarzanych w regionie południowym, co wynika z jego wysokiego uprzemysłowienia. W 2010 roku ilość odpadów wyniosła 41 597,1 tys. ton, co stanowiło 36,7% odpadów krajowych.

Jakość powietrza

Emisja zanieczyszczeń z działalności przemysłowej, z sektora bytowego, a także emisja pochodząca z komunikacji stanowią podstawowe źródło zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w regionie. Według danych GUS region południowy znajduje się na pierwszym miejscu pośród wszystkich regionów pod względem wielkości emisji zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych. W 2011 roku emisja ta wyniosła 16,6 tys. ton (28,9% emisji krajowej), a w zestawieniu województw tworzących region południowy 77% pochodziło z województwa śląskiego. Biorąc pod uwagę wielkość zanieczyszczeń gazowych pochodzących z zakładów szczególnie uciążliwych region południowy znajduje się na drugim miejscu, za regionem centralnym (tworzonym przez województwa mazowieckie i łódzkie). W 2011 roku z obszaru regionu południowego wyemitowano 54 347,6 tys. ton tych zanieczyszczeń (24,5% emisji

Utrzymywanie i poprawa standardów jakości środowiska przyrodniczego.

Współdziałanie jednostek ochrony zdrowia ukierunkowane na poprawę stanu zdrowia mieszkańców Polski Południowej.

Rozwijanie współpracy oraz koordynacja działań w zakresie gospodarki odpadami.

Wspólne działania na rzecz redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza.

krajowej), głównie z obszaru województwa śląskiego (80%).

Emisja zanieczyszczeń z sektora bytowego pochodzi głównie z domowych lub osiedlowych systemów grzewczych. Emitowane są głównie tlenki siarki, tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory i znaczne ilości pyłów. Znaczący udział w zanieczyszczeniu powietrza ma emisja pochodząca ze środków transportu, a szczególnie z bardzo dynamicznie rozwijającego się transportu samochodowego.

Stan i użytkowanie zasobów wody

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych regionu w 2010 roku, według danych GUS wynosiły 1 542 hm³. Od 2008 roku zasoby te rosną i jest to trend ogólnokrajowy. Przeprowadzone badania wykazały, że 78,7% badanych wód podziemnych w regionie osiągnęło dobry stan chemiczny, natomiast słaby stan chemiczny wystąpił w 21,3% badanych wód. W porównaniu z innymi obszarami Polski województwo małopolskie posiada dosyć bogate zasoby wód powierzchniowych (około 4 916,5 m³/rok na osobę). Zasoby wodne województwa śląskiego są bardziej skąpe przy jednoczesnym dużym zapotrzebowaniu na wodę.

Bezpieczeństwo

Region południowy leży w zlewni dwóch największych polskich rzek Wisły i Odry. Granica pomiędzy ich dorzeciami przebiega na terenie województwa śląskiego. Dominującym typem zalań i podtopień występujących na tym obszarze są powodzie opadowe. Tereny zagrożone podtopieniami obejmują znaczną część całego regionu, a wśród miast zagrożonych powodzią wymienić należy: Kraków, Tarnów, Oświęcim i Dąbrowę Tarnowską z województwa małopolskiego oraz Bielsko-Białą, Racibórz, Mysłowice, Sosnowiec, Dąbrowę Górniczą i Będzin z województwa śląskiego.

Zacieśnianie współpracy
w zakresie ochrony zasobów
wodnych.

Współpraca w zakresie
zapobiegania klęskom
żywiolowym oraz wspólne
zarządzanie w sytuacjach
kryzysowych.

Polska Południowa na tle wybranych obszarów typu NUTS 1 Unii Europejskiej

Dla przedstawienia pełniejszego obrazu sytuacji regionu południowego przeprowadzono jego porównanie z regionami europejskimi, przyjmując analogiczne cechy jak w przypadku porównań w skali kraju. Do analizy porównawczej wybrano 12 obszarów typu NUTS 1 z Unii Europejskiej wg następującego klucza:

- dwa obszary typu NUTS 1 o najwyższym poziomie PKB per capita (wyboru dokonano spośród regionów, które nie są regionami stołecznymi poszczególnych państw, jak również nie obejmują swoim zasięgiem całego kraju): **Hamburg, Aland**,
- dwa obszary typu NUTS 1 będące regionami partnerskimi województwa śląskiego: **Nadrenia-Północna Westfalia, Nord Pas de Calais**,
- dwa obszary typu NUTS 1 będące regionami partnerskimi województwa małopolskiego: **Turyngia, region Centre-Est** (nie jest formalnie regionem partnerskim, ale obejmuje **region Rhone-Alpes**, który jest regionem partnerskim województwa małopolskiego),

- jeden obszar typu NUTS 1 będący wspólnym regionem partnerskim województw śląskiego i małopolskiego: **Walonia**
- dwa obszary typu NUTS 1 stanowiące zewnętrzne otoczenie regionu południowego: **Czechy i Słowacja**,
- trzy obszary typu NUTS 1 obejmujące swoim zasięgiem obszar całego kraju: **Irlandia, Litwa, Słowenia**.

Najważniejsze wnioski wynikające z przeprowadzonych porównań sprowadzają się do następujących konkluzji:

1. Pod względem potencjału ludnościowego region południowy ustępuje jedynie zdecydowanie najbardziej licznej Nadrenii-Północnej Westfalii oraz Republice Czeskiej.
2. Najgęściej zaludnionym regionem spośród poddanych analizie jest Hamburg. Jednakże warto nadmienić, że wskaźnik ten osiąga podobną wartość w przypadku miasta Krakowa, zaś niektóre miasta Metropolii Górnośląskiej charakteryzują się jeszcze większą gęstością zaludnienia. Spośród pozostałych regionów, obejmujących swym zasięgiem więcej niż obszar jednego miasta, gęściej zaludnione niż region południowy są jedynie Nadrenia Północna-Westfalia oraz Nord Pas de Calais.
3. Region południowy charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników liczby ludności w wieku produkcyjnym, wyższym od średniej unijnej o ok. 4 pkt. proc. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym kształtuje się natomiast poniżej średniej unijnej, podobnie jak liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Wśród analizowanych regionów można zauważyć prawidłowość, zgodnie z którą największy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym skoncentrowany jest w regionach niemieckich. Również w tych regionach występuje najmniejszy udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Najwięcej osób młodych, które dopiero będą wchodzić na rynek pracy zamieszkuje z kolei Irlandię, Walonię oraz porównywane regiony francuskie.
4. **Stopa bezrobocia w regionie południowym jest niższa niż średnia unijna.** Zdecydowanie najwyższe bezrobocie występuje na Litwie, zaś najniższe w fińskim regionie Aland.
5. **Liczba studentów w regionie południowym jest jedną z najwyższych spośród badanych regionów** (więcej osób studiujących jest jedynie w Nadrenii Północnej-Westfalii). Bardziej obiektywny obraz daje jednak porównanie liczby studentów na 10 tys. osób; pod tym względem region południowy wyprzedzają jedynie Litwa i Słowenia. W pozostałych regionach liczba studentów na 10 tys. osób nie przekracza 500. Średnia dla wszystkich analizowanych regionów wynosi 405 i jest o ponad 140 osób niższa niż w regionie południowym.
6. Pod względem gospodarczym spośród analizowanych regionów najsilniej rozwinięty jest Hamburg, gdzie PKB per capita ponad pięciokrotnie przewyższa wartość notowaną w regionie południowym. Najbardziej zbliżonym poziomem rozwoju charakteryzuje się natomiast Litwa (PKB per capita wyższy o zaledwie 200 euro).
7. Porównując nakłady na działalność badawczo-rozwojową poniesione w 2009 roku można stwierdzić, że w regionie południowym były one jednymi z najniższych spośród badanych 13 regionów europejskich. W liderującej Nadrenii Północnej-Westfalii nakłady te były ponad 24-krotnie wyższe, zaś we francuskim regionie Centre-Est ponad 13-krotnie wyższe. Mniej na badania i rozwój wydały tylko Słowacja, Litwa oraz niewielki fiński region Aland;
8. Jeszcze mniej korzystnie przedstawia się sytuacja regionu południowego po przeliczeniu **wydatków na działalność badawczo-rozwojową na osobę** - wyniosły one **niespełna 55 euro**, co jest najniższą wartością wydatków na osobę spośród wszystkich 13 badanych regionów oraz prawie 20-krotnie mniejszą niż w Hamburgu, który wydaje na badania najwięcej w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Średnia dla wszystkich 13 regionów wyniosła **399,9 euro**, co oznacza, że była niemal 8-krotnie wyższa od wydatków regionu południowego.

9. W 2010 roku z **noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania** w regionie południowym skorzystało ponad **4,6 miliona osób** przyjeżdżających. Dało to czwarte miejsce wśród 10 badanych regionów (w przypadku trzech pozostałych brak danych); zdecydowanie najwięcej odwiedzających (prawie czterokrotnie więcej niż w regionie południowym) przyjął region Nadrenii-Północnej Westfalii. Po przeliczeniu liczby odwiedzających region na 1 tys. jego mieszkańców, bezkonkurencyjny okazuje się fiński Aland. Z kolei region południowy wyprzedza pod tym względem jedynie Litwę.

Dokonane porównania wskazują **na znacznie mniej korzystną pozycję regionu południowego w europejskim układzie odniesienia niż w układzie krajowym**. Dotyczy to zwłaszcza **ogólnego poziomu rozwoju gospodarczego** wyrażanego za pomocą PKB na jednego mieszkańca, a także **działalności badawczo-rozwojowej** oraz **poziomu rozwoju turystyki**. Znacznie lepiej kształtuje się sytuacja na rynku pracy mierzona stopą bezrobocia. Region południowy należy też do czołówki w porównywanej grupie pod względem liczby osób studiujących.

PODSUMOWANIE

Powyższa analiza dowodzi specyficznego charakteru województw małopolskiego i śląskiego. Wzajemne powiązania społeczne, gospodarcze i przestrzenne uzasadniają traktowanie tego obszaru jako ważnego i szczególnego makroregionu na mapie Polski. Wśród jego najmocniejszych stron wskazać należy przede wszystkim na ogromny potencjał kapitału ludzkiego, atrakcyjne położenie geograficzne, dobrą dostępność komunikacyjną oraz występowanie dużych aglomeracji miejskich. Wśród istotnych czynników, które będą determinowały rozwój tego obszaru w przyszłości wskazać należy również na: silne ośrodki wiedzy, znaczący potencjał innowacyjny, różnorodność dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz bogatą ofertę kulturalną. Nie należy również zapominać o dużym zaangażowaniu obu województw we współpracę o zasięgu międzyregionalnym i międzynarodowym.

Wśród słabych stron, które mogą zaważyć na rozwoju Polski Południowej, na szczególną uwagę zasługują zagadnienia związane z odpływem młodej i wykształconej kadry oraz niedopasowaniem systemu kształcenia do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Za istotną barierę rozwojową uznać należy niedostateczną integrację infrastruktury komunikacyjnej (zwłaszcza w zakresie transportu zbiorowego) oraz brak szybkiego połączenia kolejowego pomiędzy Krakowem i Katowicami. Z przeprowadzonej analizy wynika również, że brak komplementarnej oferty imprez kulturalnych i rozrywkowych oraz niewystarczające działania na rzecz tworzenia nowych produktów turystycznych nie pozwalają na pełne wykorzystanie potencjałów województw małopolskiego i śląskiego w obszarze kultury oraz przemysłów czasu wolnego.

Współdziałanie pomiędzy województwami małopolskim i śląskim powinno prowadzić zatem do możliwie najbardziej efektywnego wykorzystania potencjałów i zasobów pozostających w ich dyspozycji. Dlatego też na gruncie Strategii realizowane będą dwojakiego rodzaju działania i przedsięwzięcia:

- o kluczowym znaczeniu dla rozwoju całego makroregionu;
- o charakterze komplementarnym, które, pomimo, iż podejmowane i realizowane wyłącznie w jednym województwie, nie pozostają obojętne dla rozwoju społeczno-gospodarczego, drugiego z nich.

Chcąc uniknąć sytuacji, w której zasoby zaangażowane w realizację Strategii uległyby rozproszeniu, podjęto działania zmierzające do wyznaczenia kluczowych obszarów współpracy pomiędzy oboma regionami. W zawartym pomiędzy samorządami obu województw *Porozumieniu w sprawie rozpoczęcia prac nad Strategią* (23 maja 2011 roku), nakreślono zakres współpracy, na który złożyło się 8 priorytetów: gospodarka, turystyka i kultura, kapitał ludzki, ochrona środowiska, infrastruktura, transport, rewitalizacja przestrzeni miejskich, współpraca transgraniczna. W toku dalszych prac nad Strategią, obejmujących m.in. przygotowanie diagnozy dla makroregionu Polski Południowej oraz sformułowanie wynikających z niej wyzwań, priorytety określone w *Porozumieniu* zostały zagregowane w 5 pól, w ramach których rozwijana będzie współpraca małopolsko-śląska:

INTEGRACJA PRZESTRZENI WOJEWÓDZTW
WSPÓŁPRACA METROPOLITALNA
PODWYŻSZANIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI WOJEWÓDZTW
ROZWIJANIE KAPITAŁU LUDZKIEGO
PROMOCJA POLSKI POŁUDNIOWEJ

IV. PYTANIA STRATEGICZNE

Wykonana diagnoza i wskazane w jej wyniku pola współpracy stanowią fundament Strategii oraz tworzą bazę dla kolejnych części dokumentu. Poszczególne komponenty opracowania zawierają:

- cele strategiczne uszczegółowione przez wskaźniki,
- uwarunkowania realizacji celów zestawione w formie analizy SWOT,
- sposoby osiągania celów opisywane poprzez kierunki działań, działania, typy projektów oraz projekty.

Znaczenie kolejnych komponentów w Strategii sprowadza się do odpowiedzi na konkretne pytania przedstawione w poniższej tabeli.

Komponent Strategii	Pytanie strategiczne
Pola współpracy	Wokół jakich zagadnień może być rozwijana współpraca między regionami? Jakie zagadnienia mogą integrować podmioty województwa małopolskiego i województwa śląskiego?
Cele strategiczne	Jakie wartości (stany i procesy) powinny stanowić główne efekty współpracy realizowanej w polach współpracy?
Wskaźniki	Jakie stany i procesy mogą ilustrować poziom realizacji celu strategicznego?
Analiza SWOT²	Jakie atuty wewnątrz makroregionu wspierać mogą osiągnięcie konkretnego celu strategicznego? Jakie wewnętrzne słabości makroregionu mogą utrudniać osiągnięcie konkretnego celu strategicznego? Jakie szanse w otoczeniu wspierać mogą osiągnięcie konkretnego celu strategicznego? Jakie zagrożenia w otoczeniu makroregionu mogą utrudniać osiągnięcie konkretnego celu strategicznego?
Kierunki działań	W jaki sposób można osiągnąć konkretny cel strategiczny? Jakie sposoby współpracy – wpisujące się w zdefiniowane pola współpracy – przyczyniać się będą w największym stopniu do osiągania konkretnego celu strategicznego?
Działania, typy projektów, projekty	Jakie działania (aktywności ciągłe, powielane, o wyższym poziomie ogólności niż projekty) – mieszczące się w wyznaczonych kierunkach – będą w bezpośredni sposób przyczyniać się do osiągania wartości zapisanych w konkretnym celu strategicznym? Jakie rodzaje projektów (typy projektów) – mieszczące się w wyznaczonych kierunkach – będą w bezpośredni sposób przyczyniać się do osiągania wartości zapisanych w konkretnym celu strategicznym? Jakie projekty (kluczowe) – mieszczące się w wyznaczonych kierunkach – w największym stopniu przyczyniać się będą do osiągania wartości zapisanych w konkretnym celu strategicznym? Wokół jakich projektów należy koncentrować potencjały makroregionu? Jakie projekty przyczynią się do zacieśnienia współpracy podmiotów z makroregionu i wspólnego osiągania postawionego celu strategicznego?

² Analiza strategiczna dla makroregionu Polski Południowej przeprowadzona została w oparciu o dokumenty i opracowania charakteryzujące aktualne trendy oraz poziom rozwoju społeczno-gospodarczego województw małopolskiego i śląskiego. W trakcie prac warsztatowych poświęconych przygotowaniu tej części Strategii skoncentrowano się na silnych i słabych stronach oraz zagrożeniach i szansach dotyczących całego makroregionu, a nie wyłącznie tworzących go województw. Tym samym szczególną uwagę poświęcono problemom, procesom oraz atrybutom, które wyróżniają Polskę Południową na tle całego kraju. Mając na względzie zakres współpracy, której podstawę stanowią zapisy niniejszej Strategii, jak również specyfikę każdego z wytyczonych w niej celów, zrezygnowano z opracowania analizy typu SWOT dla całego dokumentu, zastępując ją trzema analizami odnoszącymi się bezpośrednio do problematyki każdego z celów strategicznych. Dzięki temu możliwa była identyfikacja oraz prezentacja silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń Polski Południowej w szerszej perspektywie, uwzględniającej charakterystykę działań zaprojektowanych w ramach każdego z trzech celów.

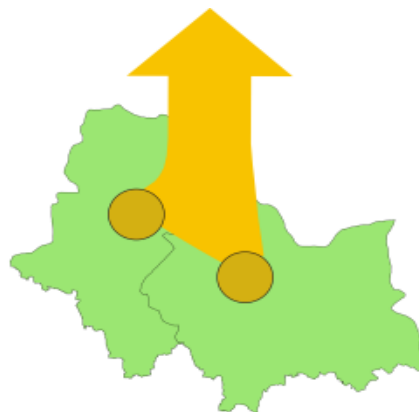
V. CELE STRATEGICZNE

Sformułowanie zasadniczej części strategii polegało na określeniu celów strategicznych oraz szerokiej analizie możliwości i ścieżek ich wdrożenia.

Przyjęto trzy cele strategiczne:

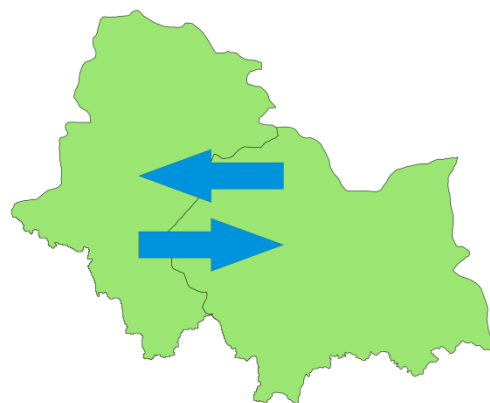
- pierwszy cel strategiczny zorientowany na wzmacnianie relacji i integrację Europolu śląsko-krakowskiego:

Europol śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacji i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich,

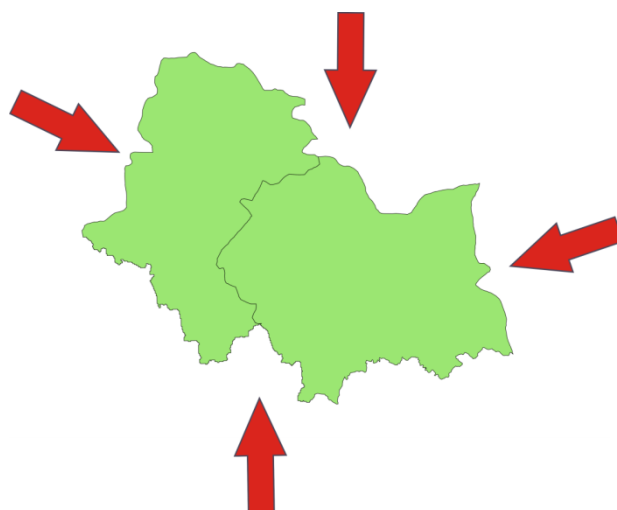
- drugi cel strategiczny zorientowany na łączenie aktywności podmiotów i potencjałów endogenicznych całego makroregionu oraz poszerzanie możliwości współpracy i realizowania projektów rozwojowych w Polsce Południowej:

Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych,

- trzeci cel strategiczny zorientowany na wzmacnianie pozycji makroregionu w otoczeniu, w szczególności dzięki zwiększaniu atrakcyjności makroregionu dla podmiotów w otoczeniu:

Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.

CEL NADRZĘDNY

Polska Południowa nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy.

CEL 1:

Europol śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.

1.4. Tworzenie struktur, pozwalających na efektywny transfer zasobów.

CEL 2:

Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.

2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw.

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

CEL 3:

Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu.

Cel nadrzędny oraz trzy cele strategiczne wpisują się w ramy współdziałania województw małopolskiego i śląskiego, które wyznaczone zostały przez *Porozumienie* z 23 maja 2011 roku oraz 5 wynikających zeń pól współpracy. Realizacja działań oraz przedsięwzięć kluczowych, przewidziana w obrębie każdego spośród celów strategicznych, przyczyniać się będzie nie tylko do zdynamizowania rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Południowej, ale również zacieśnienia partnerstwa pomiędzy tworzącymi ją regionami. Zależność pomiędzy celami strategicznymi a polami współpracy oraz zakres, w jakim realizacja składających się nań działań przyczyniać się będą do rozwoju strategicznego partnerstwa pomiędzy województwami małopolskim i śląskim, ilustruje poniższa tabela.

Cel strategiczny	Pole współpracy				
	Integracja przestrzeni województw	Współpraca metropolitalna	Podwyższanie konkurencyjności gospodarki województw	Rozwijanie kapitału ludzkiego	Promocja Polski Południowej
1. Europol śląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich.					
1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.					
1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.					
1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.					
1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów.					
2. Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych.					
2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.					
2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.					
2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw.					
2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.					
3. Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.					
3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.					
3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.					
3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.					
3.4. Lobbing na rzecz makroregionu.					

CEL NADRZĘDNY

POLSKA POŁUDNIOWA NOWOCZESNYM I ATRAKCYJNYM REGIONEM EUROPY

Potencjał Polski Południowej, wola dalszego zacieśniania współpracy oraz aspiracje mieszkańców obydwu województw predestynują makroregion do realizacji Strategii, której cel nadrzędny skupia się wokół zagadnień wzmacniania nowoczesności różnych realizowanych funkcji oraz budowania wysokiej atrakcyjności zarówno dla podmiotów Polski Południowej, jak też spoza jej obszaru. Podstawowym wyzwaniem strategicznym, przed którym staje Polska Południowa jest stworzenie warunków dla wykorzystywania energii i kreatywności największego skupiska ludności w tej części Europy, a także wzmacnianie współpracy na rzecz innowacyjnego wykorzystywania skoncentrowanego w makroregionie potencjału gospodarczego, naukowego, kulturalnego oraz unikatowych zasobów przyrodniczych. Punktem odniesienia dla rozwoju makroregionu, a jednocześnie źródłem kryteriów pozwalających ocenić postępy wdrożeniowe Strategii są inne wiodące regiony europejskie, będące aktualnymi lub potencjalnymi konkurentami, ale równocześnie możliwymi partnerami w realizacji innowacyjnych przedsięwzięć rozwijających gospodarkę, kulturę, naukę i edukację w Polsce Południowej.

**EUROPOL ŚLĄSKO-KRAKOWSKI OBSZAREM KONCENTRACJI INNOWACYJNOŚCI
I KREATYWNOŚCI, WYZNACZAJĄCYM TRENDY ROZWOJOWE I WPISUJĄCYM SIĘ
W SIĘĆ NAJDYNAMICZNIEJ ROZWIJAJĄCYCH SIĘ METROPOLII EUROPEJSKICH**

Cechą charakterystyczną Polski Południowej jest sąsiedztwo dwóch obszarów metropolitalnych o bardzo wysokiej koncentracji: ludności, podmiotów oraz funkcji wyższego rzędu, w tym funkcji o charakterze symbolicznym oraz wystawienniczo-targowym. Stąd też, pierwszy cel strategiczny zorientowany jest na wzmacnianie ośrodków rozwoju nadających makroregionowi wyjątkową rangę w Polsce i Unii Europejskiej oraz ich integrację przestrzenną. Kluczowe znaczenie mają w tym kontekście ośrodki posiadające najwyższy potencjał innowacyjności i kreatywności oraz koncentrujące i najefektywniej zagospodarowujące potencjały własne, a także skutecznie i twórczo wykorzystujące szanse występujące w otoczeniu europejskim i globalnym.

W kontekście pierwszego celu strategicznego, ujmowanie Europolu śląsko-krakowskiego wyłącznie jako geograficznie wyodrębnionego układu, na którego części składają się Metropolia Górnośląska oraz Kraków, okazuje się niewystarczające. Na gruncie zapisów niniejszej Strategii bardziej zasadnym jest rozumienie Europolu jako **formy współpracy pomiędzy ośrodkami metropolitalnymi obu województw**, której efekty i oddziaływanie dotyczyć będą całego obszaru Polski Południowej. W Europolu śląsko-krakowskim będą tworzone i wdrażane nowatorskie idee wprowadzające nowe wartości w procesy rozwoju, zaś jego siła będzie się wyrażać w zdolności współpracy z ośrodkami decydującymi o dynamice rozwoju Europy i świata.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

Wskaźnik	Tendencja
Wartość międzynarodowych projektów badawczo-rozwojowych, realizowanych we współpracy jednostek z Europolu (wartość uzyskanego wsparcia przez jednostki z Europolu w danym roku)	
Liczba studentów i kadry naukowej biorących udział we wspólnych projektach badawczych realizowanych przez instytucje z obu województw	
Czas przejazdu koleją na trasie Katowice-Kraków	
Liczba projektów kulturalnych o znaczeniu co najmniej krajowym realizowanych w partnerstwie podmiotów śląskiej i małopolskiej części Europolu	

ANALIZA SWOT DLA I CELU STRATEGICZNEGO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Sąsiedztwo obu obszarów metropolitalnych. • Zróżnicowana struktura gospodarki. • Występowanie sektorów o wysokim potencjale innowacyjnym. • Tranzytowe położenie Europolu śląsko-krakowskiego w strefie nadgranicznej wzdłuż międzynarodowych szlaków komunikacyjnych i transportowych. • Dobra dostępność komunikacyjna obu aglomeracji. • Znacząca obecność kapitału zagranicznego. • Tradycje współpracy naukowej ośrodków krakowskiego i śląskiego. • Drugi co do wielkości w Polsce ośrodek akademicki. • Wysoko wykwalifikowana kadra naukowa. • Duży potencjał naukowo-wdrożeniowy i techniczny (instytuty badawcze, patenty, innowacje). • Występowanie ośrodków wiedzy o znaczeniu europejskim. • Duża koncentracja instytucji otoczenia biznesu, parków naukowo-technologicznych i przemysłowych. • Wysoki udział firm wprowadzających nowe rozwiązania w zakresie produktu, metod produkcji lub organizacji. • Rozbudowana współpraca międzyregionalna i międzynarodowa, w tym imprezy o charakterze międzynarodowym. • Duży potencjał instytucji kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odpływ młodej, wykształconej kadry, w tym najzdolniejszych absolwentów. • Słaba dynamika powstawania nowych podmiotów gospodarczych. • Niewystarczająca współpraca instytucji otoczenia biznesu. • Niewystarczające środki finansowe na kreowanie i wdrażanie innowacji. • Słaba współpraca uczelni i ośrodków naukowych z przedsiębiorstwami. • Niewystarczający transfer wiedzy i rozwiązań pomiędzy ośrodkami badawczymi i naukowymi w ramach Europolu. • Niewystarczająca promocja Europolu jako potencjalnego miejsca lokalizacji europejskich ośrodków naukowych. • Mała skłonność podmiotów gospodarczych do wspólnego działania i niski kapitał zaufania w biznesie. • Słabo rozwinięta oferta studiów i współpracy międzyuczelnianej. • Brak szybkiego połączenia kolejowego między Katowicami a Krakowem. • Słaba integracja usług publicznych w ramach Europolu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja ponadregionalnych projektów finansowanych ze środków UE. • Postępujący proces metropolizacji przestrzeni europejskiej i rosnące znaczenie polityki miejskiej w politykach rozwoju. • Rosnący potencjał regionalnych instytucji otoczenia biznesu i zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji przedsiębiorstw. • Rozwój gospodarki opartej na wiedzy. • Rozwój e-usług, nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz kształtowanie społeczeństwa informacyjnego. • Rozwój badań i ośrodków edukacji interdyscyplinarnej oraz ich wsparcie finansowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek zainteresowania przedsiębiorstw zagranicznych inwestycjami w Europie Środkowej. • Opóźnienia w tworzeniu krajowych ram prawnych dla funkcjonowania aglomeracji. • Dekoniunktura wywołana kryzysem gospodarczym na rynkach światowych. • Nasilanie się negatywnych zjawisk na obszarach miejskich („rozlewanie” się obszarów miejskich, depopulacja obszarów śródmiejskich, fragmentacja tkanki miejskiej). • Silna konkurencja ze strony europejskich ośrodków naukowo-badawczych. • Silna konkurencja ze strony europejskich ośrodków kulturalnych. • Niewystarczające środki finansowe na wspieranie polityki rozwoju metropolii w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE 2014-2020.

1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego

- 1.1.1. Współpraca w zakresie wymiany studentów i kadry naukowej pomiędzy uczelniami.
- 1.1.2. Tworzenie systemu zachęt do prowadzenia wspólnych badań i projektów naukowych oraz promocja ich wyników na arenie międzynarodowej.
- 1.1.3. Rozwój komplementarnej infrastruktury badawczej i współpraca w zakresie jej wykorzystywania.

PROJEKT KLUCZOWY:

- **Foresight makroregionalny na rzecz konkurencyjności Polski Południowej**

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich

- 1.2.1. Sieciowanie podmiotów należących do sektorów o wysokiej pozycji konkurencyjnej krajowej i międzynarodowej.
- 1.2.2. Wspieranie wdrażania wyników badań do gospodarki, w szczególności w branżach istotnych dla rozwoju makroregionu.
- 1.2.3. Organizacja wspólnych kongresów i targów promujących obszary specjalizacji Polski Południowej.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Sieciowanie centrów transferu innowacji i technologii**
- **Konsorcja Innowacyjnej Medycyny**

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich

- 1.3.1. Wykreowanie wspólnych, markowych wydarzeń artystycznych, kulturalnych w oparciu o potencjał środowisk twórczych aglomeracji.
- 1.3.2. Wspólne zarządzanie obszarem kultury wysokiej.

1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów

- 1.4.1. Integracja obszaru obu aglomeracji miejskich poprzez dalszy rozwój infrastruktury technicznej, w tym: drogowej, kolejowej i energetycznej.
- 1.4.2. Koordynacja struktur stałej i projektowej współpracy międzysektorowej poprzez:
 - a) wsparcie rozwoju klastrów, w tym o charakterze ponadregionalnym;
 - b) zwiększanie potencjałów parków naukowych, technologicznych i przemysłowych;

- c) wspólne i ukierunkowane podnoszenie kwalifikacji kadry naukowej poprzez staże naukowców w firmach i przedsiębiorców w jednostkach naukowych.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Modernizacja linii kolejowej Katowice – Kraków (szybkie połączenie)**
- **Wspólna „Karta Metropolitalna” pozwalająca na korzystanie z usług publicznych obu aglomeracji**

CEL II

POLSKA POŁUDNIOWA PRZESTRZENIĄ PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY NA RZECZ EFEKTYWNEGO WYKORZYSTANIA MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH

Rozwój Polski Południowej powinien obejmować całość obszaru województw małopolskiego i śląskiego oraz uwzględniać zasadę zrównoważonego rozwoju miast i obszarów wiejskich. Dlatego w proces ten powinno zostać zaangażowane szerokie spektrum podmiotów z obu regionów. Wewnętrzne zróżnicowanie makroregionu stwarza możliwości dla generowania licznych i urozmaiconych projektów współpracy, łączących obszary i podmioty o podobnych problemach, aspiracjach czy potencjałach. Drugi cel strategiczny zorientowany jest na szeroko rozumianą integrację: przestrzeni, podmiotów oraz różnego rodzaju aktywności. Takie sformułowanie celu pozwala zaistnieć w Strategii nie tylko obszarom metropolitalnym obydwu województw, ale także innym ośrodkom, w tym małym miastom, obszarom wiejskim oraz ziemiom górskim, które byłyby zainteresowane wspólną realizacją projektów w makroregionie.

Istotą celu strategicznego jest trwałe zintegrowanie przestrzeni obu regionów, stworzenie silnych relacji pomiędzy obszarami województw, wspólne gospodarowanie posiadanymi zasobami, umożliwiające ich dodawanie lub komplementarne wykorzystywanie. W ramach drugiego celu strategicznego będą w szczególności realizowane działania integrujące infrastrukturę województw, tworzące sieci współpracy pomiędzy podmiotami makroregionu oraz przyczyniające się do stworzenia konkurencyjnej oferty opierającej się na odkrywaniu nowych możliwości wynikających z połączenia potencjałów województw małopolskiego i śląskiego. W wyniku realizacji drugiego celu strategicznego nastąpi podniesienie rangi współpracujących obszarów i podmiotów w otoczeniu.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

Wskaźnik	Tendencja
Zrealizowane projekty infrastruktury transportowej integrującej makroregion: połączenia drogowe, kolejowe, wodne (rewitalizacje, budowa, modernizacje podwyższające standard) w km	
Liczba osób dojeżdżających do miejsca pracy zlokalizowanego na obszarze drugiego województwa	
Liczba mieszkańców innych województw korzystających z specjalistycznych usług medycznych w Polsce Południowej (dane Ministerstwa Zdrowia)	
Liczba zrealizowanych projektów z Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły	

ANALIZA SWOT DLA II CELU STRATEGICZNEGO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wola polityczna do współpracy na poziomie samorządów obu województw. • Duży potencjał ludnościowy. • Wymiana doświadczeń i współpraca pomiędzy podmiotami z województw małopolskiego i śląskiego, szczególnie w obszarze kultury i nauki. • Istniejące szybkie połączenia drogowe łączące oba województwa. • Działalność dużych firm w obu regionach: ArcelorMittal (Dąbrowa Górnicza), Tauron (Katowice), Wasko S.A. (Gliwice), BP (Kraków), GK Synthos (Oświęcim), Valeo (Skawina), JSW S.A. (Jastrzębie Zdrój), Maspex (Wadowice, Tychy), Fiat Auto Poland S.A. (Bielsko-Biała), EDF (Kraków, Rybnik). • Duży potencjał w zakresie rozwoju centrów logistycznych i transportu intermodalnego. • Potencjał branży filmowej i audiowizualnej (Alwernia, Bielsko-Biała). • Rozwój dizajnu, projektowania i wzornictwa, w tym także w ośrodkach położonych poza Europolem śląsko-krakowskim (Cieszyn). • Duży (największy w Polsce) rynek zbytu. • Zróżnicowane walory przyrodnicze. • Duża liczba podmiotów leczniczych świadczących specjalistyczne usługi medyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • System kształcenia niewystarczająco dopasowany do potrzeb zmieniającego się rynku pracy. • Ograniczony dostęp do zasobów finansowych, informacyjnych itp. umożliwiających realizację wspólnych projektów. • Niska świadomość potrzeby działania ponad granicami administracyjnymi. • Niedostateczna ilość oraz niezadawalający stan tras szybkiej komunikacji drogowej. • Brak alternatywnych do autostrady tras szybkiego ruchu spełniających standardy drogi ekspresowej. • Niedostatek analiz i badań umożliwiających podejmowanie kluczowych decyzji w makroregionie (np. brak aktualnych analiz dotyczących opłacalności rozwoju dróg wodnych). • Konflikty interesów, partykularne interesy. • Występowanie obszarów narażonych na zagrożenie powodziowe. • Przekroczenia poziomów alarmowych i dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza w wielu miejscowościach obu województw. • Niedostateczny stan infrastruktury ochrony środowiska na obszarach rozwoju turystyki. • Niedostateczna współpraca w dziedzinie usług medycznych. • Brak koncepcji rozwoju transportu intermodalnego w makroregionie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Intensyfikacja współpracy makroregionalnej w skali krajowej i międzynarodowej. • Dostępność środków unijnych w latach 2014-2020 na realizację projektów makroregionalnych, w tym drogowych. • Stworzenie finansowych instrumentów wsparcia ukierunkowanych na współpracę przedsiębiorstw w ramach makroregionu. • Utrwalający się proces sieciowania (JST, IOB). • Ukierunkowanie polityki rozwoju na wzmacnianie specjalizacji regionalnych. • Korzystne perspektywy na rynku europejskim i krajowym dla rozwoju branż stanowiących aktualne lub potencjalne specjalizacje makroregionu (informatyka, medycyna, przemysł kreatywny, przemysł samochodowy, logistyka). • Sąsiedztwo Czech i Słowacji. • Rozwój transportu intermodalnego. • Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. • Dostępność środków UE na działania związane z rozwojem firm, systemów komunikacyjnych, infrastruktury ochrony środowiska, przeciwdziałaniem skutkom zmian klimatycznych. • Rozwój przemysłów kreatywnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przeświadczenie o nieopłacalności wspólnych działań. • Osłabienie tempa inwestycji infrastrukturalnych w Polsce związane z okresem przejściowym pomiędzy horyzontami planowania w UE oraz z zakończeniem inwestycji związanych z organizacją Euro 2012. • Duża siła przyciągania kapitału ludzkiego przez metropolię stołeczną oraz relatywnie wysoka atrakcyjność rynku pracy w niektórych krajach UE. • Konkurencja ze strony pozostałych województw, w zakresie pozyskiwania środków UE na duże projekty infrastrukturalne. • Wysokie koszty rozwijania innowacyjnych i kreatywnych branż warunkujących nowatorskie wykorzystywanie potencjałów makroregionu. • Zmiany klimatyczne podwyższające ryzyko występowania nadzwyczajnych zjawisk pogodowych oraz związanych z nimi sytuacji kryzysowych. • Bariery prawne w tym związane z ochroną środowiska, utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu

- 2.1.1. Zdefiniowanie makroregionalnego rynku pracy oraz bieżący monitoring jego potrzeb (w tym badanie losów absolwentów).
- 2.1.2. Współpraca na rzecz stworzenia komplementarnej oferty edukacyjnej, skorelowanej z potrzebami makroregionalnego rynku pracy w celu:
 - a) zwiększenia liczby absolwentów znajdujących zatrudnienie na makroregionalnym rynku pracy;
 - b) poprawy efektywności systemu kształcenia zawodowego.
- 2.1.3. Rozwój współpracy i koordynacja działań instytucji potwierdzających kwalifikacje uzyskiwane drogą nieformalną.

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu

- 2.2.1. Rozwój sektora kreatywnego jako czynnika napędowego przemian strukturalnych w gospodarce:
 - a) budowanie potencjału dla rozwoju dizajnu, wzornictwa, projektowania;
 - b) promocja i rozwój potencjału filmowego i audiowizualnego Polski Południowej; starania o zlokalizowanie na terenie makroregionu międzynarodowych, wysokobudżetowych produkcji filmowych.
- 2.2.2. Zapewnienie komplementarności oferty sektora specjalistycznych usług medycznych.
- 2.2.3. Wspieranie wymiany doświadczeń i transferu dobrych praktyk.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Bipolarne Centrum Wzornictwa i Dizajnu**
- **Zacieśnienie współpracy pomiędzy placówkami medycznymi, rehabilitacyjnymi i uzdrowiskowymi**

2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw

- 2.3.1. Integracja infrastruktury transportowej subregionów funkcjonalnych.
- 2.3.2. Wzmocnienie powiązań ośrodków podbeskidzkich systemem drogowym i kolejowym.
- 2.3.3. Zacieśnianie współpracy organizatorów przewozów oraz kolejowych przewoźników pasażerskich w celu stworzenia optymalnej siatki połączeń.
- 2.3.4. Rozwój centrów logistycznych, m.in. z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury w Sławkowie i Bukowni (szeroki tor), na potrzeby podmiotów z obydwu województw.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Budowa Beskidzkiej Drogi Integracyjnej o parametrach drogi ekspresowej**

- **Podniesienie standardów DK 94 (Kraków – Olkusz – Sławków – Dąbrowa Górnicza – Bytom) – droga główna ruchu przyspieszonego o przekroju dwujezdniowym dwupasmowym na całym przebiegu**
- **Postulat rozbudowy Centralnej Magistrali Kolejowej poprawiającej szybkość połączenia z Krakowem i Katowicami**
- **Opracowanie koncepcji rozwoju transportu intermodalnego makroregionu**
- **Budowa drogi S1 od węzła Kosztowy II w Mysłowicach do węzła Suchy Potok w Bielsku-Białej wraz z obwodnicą Oświęcimia**

2.4.Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi

- 2.4.1. Wspólne działania na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- 2.4.2. Ochrona dolin rzek mających zlewnie w obu województwach, w tym ochrona przeciwpowodziowa (retencja i obwałowania) oraz wspólne przedsięwzięcia na rzecz przeciwdziałania zjawisku suszy.
- 2.4.3. Współpraca województw w zakresie gospodarki odpadami.
- 2.4.4. Zacieśnianie współpracy na rzecz poprawy jakości powietrza.
- 2.4.5. Integracja regionalnych systemów bezpieczeństwa, w tym w zakresie reagowania i likwidacji skutków katastrof oraz klęsk żywiołowych.
- 2.4.6. Działania na rzecz ochrony rzadkich i zagrożonych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na granicy województw.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Realizacja Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły**
- **Opracowanie i wdrożenie programu ograniczenia niskiej emisji w Polsce Południowej**

**POLSKA POŁUDNIOWA MIEJSCEM PRZYCIĄGAJĄCYM LUDZI, PODMIOTY
I INICJATYWY WZMACNIAJĄCE POTENCJAŁY MAKROREGIONU**

Współpraca realizowana w Polsce Południowej prowadzić powinna do wzmocnienia atrakcyjności makroregionu zarówno dla podmiotów wewnętrznych, jak też podmiotów funkcjonujących w otoczeniu krajowym (pozostałe województwa i makroregiony Polski) oraz międzynarodowym (w tym zwłaszcza posiadające wspólną granicę z makroregionem: Czechy i Słowacja). Dostępne udogodnienia i korzyści, jak również wynikające z nich możliwości rozwoju zadecydują o tym, że podmioty z obydwu województw ściślej wiązać będą swoją przyszłość z makroregionem realizując swoje aspiracje i plany. Polska Południowa będzie dla swoich mieszkańców atrakcyjnym miejscem życia i pracy. Atrakcyjność Polski Południowej wpłynie na wzrost zainteresowania ze strony potencjalnych mieszkańców, studentów i naukowców, a także inwestorów i turystów. Zasadniczym elementem budowania pakietowej oferty turystycznej powinny stać się atrakcje turystyczne wspólne dla obu województw, w szczególności Beskidy, Jura Krakowsko-Częstochowska, zabytkowe obiekty górnicze, jak również ziemie górskie.

W konsekwencji, potencjały makroregionu będą wzmocniane, zaś realizowane aktywności będą rozwijane i wzbogacane o pierwiastki innowacyjności i kreatywności, a oferta tworzona przez firmy makroregionu będzie cieszyła się rosnącym zainteresowaniem odbiorców krajowych i zagranicznych.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

Wskaźnik	Tendencja
Liczba i wartość inwestycji biznesowych w makroregionie, w tym bezpośrednie inwestycje zagraniczne	
Liczba wspólnie realizowanych wydarzeń: kulturalnych, sportowych, gospodarczych	
Liczba wspólnych produktów turystycznych, w tym zrealizowane projekty infrastruktury turystycznej integrującej makroregion: ścieżki rowerowe, inne ścieżki i szlaki turystyczne	
Liczba wystaw oraz stoisk wspólnie prezentowanych przez instytucje obu województw na targach i wystawach międzynarodowych	

ANALIZA SWOT DLA III CELU STRATEGICZNEGO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> Atrakcyjne położenie geograficzne: góry (Tatry, Beskidy), Jura Krakowsko-Częstochowska. Zróżnicowane i bogate walory przyrodnicze. Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne. Silne ośrodki kultu religijnego (Częstochowa, Wadowice, Kraków-Łagiewniki, Kalwaria Zebrzydowska, Piekary Śląskie). Bogata oferta kulturalna – organizacja licznych eventów (m.in. Coke Life Festival, Misteria Paschalia, Sacrum Profanum, Rava Blues Festival, Off Festival). Potencjał instytucji kultury obydwu województw oraz ich wzajemna współpraca. Rozwinięta infrastruktura sportowa i turystyczna. Doświadczenie w organizacji imprez sportowych o randze międzynarodowej (m.in. Puchar Świata w Skokach Narciarskich). Dostęp do wykwalifikowanych kadr, szczególnie absolwentów kierunków informatycznych, technicznych i biologicznych. Dynamicznie rozwijające się strefy aktywności gospodarczej. Dogodne położenie komunikacyjne oraz dostępność terenów pod inwestycje – (autostrada A1 i A4). Węzeł Wiedzy i Innowacji (KIC InnoEnergy). 	<ul style="list-style-type: none"> Niedostateczna integracja infrastruktury komunikacyjnej, zwłaszcza w zakresie transportu zbiorowego. Brak komplementarnego kalendarium imprez (nakładanie się, konkurowanie). Brak wspólnej oferty inwestycyjnej. Niewystarczające działania na rzecz rozwoju oraz promocji dotychczasowych oraz tworzenia nowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obu województw. Niedostateczny stan infrastruktury ochrony środowiska na obszarach rozwoju turystyki. Niedostateczna integracja oferty turystycznej makroregionu. Niedostateczny lobbing makroregionu na rzecz przyciągania dużych i prestiżowych imprez sportowych i kulturalnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> Duże znaczenie branży filmowej i telewizyjnej w budowaniu wizerunku regionów. Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi. Sieciowanie stref aktywności gospodarczej w celu prezentacji wspólnej oferty inwestycyjnej. Poprawa jakości środowiska. Wzrost znaczenia kultury jako czynnika określającego rangę ośrodka i jego znaczenie w międzynarodowej wymianie. 	<ul style="list-style-type: none"> Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów. Odptyw wyspecjalizowanych kadr do innych regionów w kraju i zagranicą. Niewystarczające środki finansowe na realizację działań o charakterze ponadregionalnym. Zbyt mała podmiotowość układów makroregionalnych w polityce rozwoju. Duża koncentracja ruchu turystycznego na terenach przyrodniczo wrażliwych i cennych objętych ochroną prawną. Konkurencja innych regionów w zakresie pozyskiwania inwestorów, wzmocniona dekonjunkturą na rynkach światowych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw

- 3.1.1. Kompleksowe tworzenie nowych oraz rozwój, zagospodarowanie i integracja już istniejących szlaków turystycznych i pielgrzymkowych obejmujących flagowe atrakcje turystyczne, w tym miejsca kultu zlokalizowane na terenie województw małopolskiego i śląskiego.
- 3.1.2. Rewitalizacja historycznych i poprzemysłowych przestrzeni miast ukierunkowana na rozwój usług czasu wolnego.
- 3.1.3. Wspólna promocja produktów turystycznych.

PROJEKTY KLUCZOWE:

- **Stworzenie platformy udostępniania oferty turystycznej integrującej systemy informacji i rezerwacji turystycznej funkcjonujące w obu regionach**
- **Wykreowanie Szlaku Orlich Gniazd jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej**
- **Wykorzystanie potencjału Szlaku Architektury Drewnianej oraz miejscowości uzdrowiskowych na rzecz stworzenia ponadregionalnego pakietowego produktu turystycznego**
- **Szlak zabytków górniczych Polski Południowej**
- **Wykreowanie Pustyni Błędowskiej jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej**

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym

- 3.2.1. Organizacja wysokiej rangi imprez sportowych.
- 3.2.2. Integracja środowisk artystycznych poprzez realizację ponadregionalnych projektów kulturalnych, w tym:
 - a) organizacja wspólnych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych;
 - b) wspólny udział w międzynarodowych przedsięwzięciach artystycznych;
 - c) wspólne projekty wystaw, badań z zakresu kultury i tożsamości regionalnej.
- 3.2.3. Promocja markowych produktów kulturalnych.

PROJEKT KLUCZOWY:

- **Organizacja Festiwalu Kultury – wydarzenia realizowane na terenie obu województw pod jednym hasłem**

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej

- 3.3.1. Tworzenie sieci współpracy w zakresie projektowania usług publicznych związanych z obsługą inwestorów.
- 3.3.2. Rewitalizacja poprzemysłowych przestrzeni miast ukierunkowana na tworzenie atrakcyjnych przestrzeni inwestycyjnych.
- 3.3.3. Promocja oferty inwestycyjnej makroregionu w Polsce i zagranicą.

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu

- 3.4.1. Prezentowanie wspólnych stanowisk i opinii przed krajowymi i międzynarodowymi instytucjami oraz organizacjami w kwestiach istotnych z punktu widzenia rozwoju i interesów makroregionu.
- 3.4.2. Starania o wspólną organizację istotnych wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.
- 3.4.3. Zabiegi o lokalizację na obszarze makroregionu siedzib oraz przedstawicielstw instytucji o znaczeniu międzynarodowym.

PROJEKT KLUCZOWY:

- **Lobbying na rzecz organizacji zimowych igrzysk olimpijskich oraz imprez sportowych rangi międzynarodowej w innych dyscyplinach (zwłaszcza piłka nożna, lekka atletyka)**

VI. FINANSOWANIE

Przyjęta w Unii Europejskiej koncepcja strategii makroregionalnych opiera się m.in. na zasadzie „3 No’s” – *no new institutions, no new money, no new legislation* – *żadnych nowych instytucji, żadnych nowych przepisów, żadnych nowych linii budżetowych dla strategii makroregionalnych*. Zachowanie podejścia dotyczącego nietworzenia nowych, specjalnych budżetów na potrzeby wdrażania strategii makroregionalnych w oczywisty sposób koncentruje wysiłki na znajdывaniu środków finansowych na rzecz podejmowanych działań w źródłach już istniejących.

W przypadku Strategii dla Rozwoju Polski Południowej, identyfikując źródła budżetowe, z których będą finansowane wynikające z niej przedsięwzięcia, należy zwrócić uwagę na specyficzny charakter tego dokumentu. Zidentyfikowane zostały w nim obszary i przedsięwzięcia kluczowe dla Polski Południowej jako całości. Z drugiej strony dokument ten wskazuje na projekty komplementarne o znaczeniu niższym niż ponadregionalne, których realizacja, pomimo iż przeprowadzona osobno przez każdy z regionów, pozwoli na pełniejsze wykorzystanie ich potencjałów. Biorąc pod uwagę powyższe, do realizacji zadań wynikających ze Strategii należy wykorzystywać szerokie spektrum istniejących źródeł finansowych, kładąc przy tym szczególny nacisk na odpowiednie wykorzystanie środków pochodzących z funduszy europejskich w perspektywie finansowej 2014-2020.

W nadchodzącej perspektywie finansowej zasadniczym źródłem finansowania dla flagowych – największych projektów realizujących Strategię będą krajowe programy operacyjne. Biorąc pod uwagę fakt opracowania w Polsce kilku strategii mających charakter ponadregionalny należy przyjąć, iż na szczeblu krajowym powinna zostać przyjęta jednolita koncepcja finansowania projektów z nich wynikających, np. poprzez: a) tzw. „XVII program” dedykowany projektom ponadregionalnym b) preferencje w programach krajowych (specjalne priorytety, kryteria) dla projektów ponadregionalnych. Należy przy tym podkreślić, iż włączenie projektów kluczowych Strategii Polski Południowej w finansowanie z programów krajowych wymagać będzie uwzględnienia ich w kontraktach terytorialnych dla obu województw, co będzie wiązało się z podjęciem trójstronnych negocjacji pomiędzy stroną rządową a oboma województwami. W przypadku zadań o mniejszej skali – wskazać należy regionalne programy operacyjne obydwu województw. Odpowiednio skoordynowane powinny premiować przedsięwzięcia wykorzystujące wspólny potencjał i oddziałujące pozytywnie na pozycję rozwojową makroregionu. Istotnym uzupełnieniem tych źródeł powinny być środki przeznaczone na europejską współpracę terytorialną – dedykowane realizacji wspólnych działań z partnerami słowackimi i czeskimi.

Energia obydwu województw powinna zostać ukierunkowana na realizację w makroregionie inwestycji finansowanych z krajowych środków budżetowych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na wykonanie zadań najbardziej istotnych dla rozwoju makroregionu. Nie należy zapominać o prywatnych źródłach finansowania, w tym również w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Bez zaangażowania tych środków sukces niniejszej Strategii będzie trudny do osiągnięcia.

VII. SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania Strategii organizowany jest przez cztery współzależne mechanizmy, w ramach których określone zostały projekty i działania wdrożeniowe:

- **Mechanizm komunikacji pomiędzy podmiotami zarządzającymi wdrażaniem i aktualizacją Strategii:**
 - spotkania Sejmików Województw, Zarządów Województw oraz Komisji właściwych ds. Rozwoju Regionalnego (częstotliwość: w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz w roku),
 - kontynuacja idei Rady Programowej i Rady Naukowej poprzez powołanie gremium złożonego z przedstawicieli biznesu, nauki i samorządu, wytyczającego kierunki integracji gospodarczej województw małopolskiego i śląskiego,
 - powołanie Zespołu ds. wdrażania i monitorowania Strategii na poziomie urzędów marszałkowskich.
- **Mechanizm poszerzania i utrwalania partnerstwa na rzecz wdrażania Strategii – mechanizmy kojarzenia właściwych partnerów; mechanizmy zawiązywania i funkcjonowania aliansów strategicznych i koalicji wdrażających Strategię na obszarze makroregionu:**
 - stworzenie i aktualizacja strony internetowej makroregionu dot. wdrażania Strategii,
 - utworzenie grup projektowych przygotowujących i inicjujących rozwiązania w zakresie organizacji oraz realizacji poszczególnych projektów,
 - tworzenie platform współpracy instytucji zarządzających infrastrukturą integrującą województwa, np. energetyczną, transportową, komunikacyjną,
 - tworzenie zespołów tematycznych i platform wymiany doświadczeń i współpracy pomiędzy gremiami branżowymi makroregionu, np. Forum Nowej Gospodarki,
 - tworzenie międzyregionalnych, interdyscyplinarnych zespołów badawczych dla rozwiązywania wspólnych problemów obydwu województw,
 - promowanie korzyści uzyskiwanych przez podmioty angażujące się we wdrażanie Strategii.
- **Mechanizm monitoringu procesu wdrażania Strategii oraz uwarunkowań wdrażania:**
 - tworzenie baz danych służących ocenie wdrażania Strategii,
 - coroczna ocena realizacji Strategii dokonywana przez Radę,
 - raport z wdrażania Strategii przygotowywany w połowie okresu realizacji, identyfikujący zmiany w uwarunkowaniach, zrealizowane projekty oraz dobre praktyki,
 - projekty badawcze (w szczególności realizowane przez regionalne obserwatoria rozwoju) zorientowane na identyfikowanie i analizowanie procesów rozwoju na terenie obu województw, w tym aktualizowana analiza pola sił i mapa zaangażowania liderów współpracy makroregionalnej,
 - zintegrowanie działań instytucji badawczych funkcjonujących w sieci procesów gospodarczych i społecznych, prowadzących badania nad procesami rozwoju i wdrażaniem Strategii (podmiot integrujący dotychczasowe rozproszone działania).
- **Mechanizm montażu środków do wdrażania Strategii:**
 - zapewnienie środków na realizację Strategii w programach operacyjnych województw, budżetach województw,
 - zapewnienie alokacji z programów krajowych lub stworzenie specjalnego programu dedykowanego realizacji strategii ponadregionalnych,

- realizacja projektów usuwania barier kompetencyjnych utrudniających włączenie podmiotów regionalnych w projekty strategiczne,
- realizacja projektów udostępniania informacji o unikatowych zasobach drugiego województwa oraz projektach strategicznych, w które mogą zaangażować się podmioty z drugiego województwa,
- promowanie zintegrowanych projektów współpracy makroregionu na szczeblu centralnym oraz ubieganie się o środki na realizację takich projektów.

VIII. ZASADY WDRAŻANIA STRATEGII

- **zasada partnerstwa** – oznacza:
 - ścisłą współpracę oraz wzajemną odpowiedzialność obu regionów zarówno na etapie przygotowania, jak również realizacji Strategii,
 - mobilizowanie i angażowanie podmiotów reprezentujących różnorodne środowiska oraz instytucje na rzecz opracowania oraz wdrożenia Strategii; szczególną formą tej współpracy stanowią konsultacje społeczne zapisów Strategii z przedstawicielami mieszkańców, środowisk samorządowych, branżowych, naukowych, organizacji pozarządowych, podmiotów publicznych, podmiotów sektora prywatnego itp.
- **zasada kompleksowości** – wypracowane rozwiązania powinny angażować wszelkie dostępne potencjały, tak aby zapewnić efektywną realizację przyjętych celów i przyczynić się do podniesienia konkurencyjności obszaru obu województw;
- **zasada programowania** – Strategia powinna wyznaczać wieloletnie priorytety, sposób finansowania, wdrażania i monitorowania ustaleń strategicznych. U podstaw tej zasady leży konieczność długoletniego planowania rozwoju z uwzględnieniem wszystkich istotnych elementów systemu. Przyjęcie tej zasady oznacza również, że działania przewidywane na lata po okresie obowiązywania niniejszej Strategii będą stanowić kontynuację działań i rozwiązań proponowanych dla poprzednich okresów;
- **zasada zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, przestrzennym, gospodarczym i środowiskowym** – oznacza, że rozwój społeczny i gospodarczy obszaru obydwu województw nie może pozostawać w konflikcie z interesami ochrony środowiska. Projektowane działania muszą uwzględniać potrzeby przyszłych pokoleń, dlatego nie mogą naruszać równowagi przyrodniczej. Wszelkie działania mające na celu rozwój infrastruktury technicznej (transportowej, energetycznej, przeciwpowodziowej), a także rozwój turystyki, będą realizowane z uwzględnieniem potrzeb zachowania różnorodności biologicznej, zrównoważonego użytkowania zasobów przyrody oraz wymogów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w tym ich integralności i spójności. Konsekwencją przyjęcia zasady zrównoważonego rozwoju jest uznanie ochrony środowiska za kluczową i równoważną w realizacji rozwoju gospodarczego i społecznego Polski Południowej.

Respektowanie powyższych założeń będzie osiąganе m.in. poprzez stosowanie:

- **zasady wysokiego poziomu ochrony** – obowiązek uwzględniania wysokiego poziomu standardów ekologicznych we wszystkich podejmowanych działaniach; osiągnięcie w dziedzinie środowiska naturalnego wysokiego poziomu ochrony, z uwzględnieniem zróżnicowanej sytuacji w regionach Unii Europejskiej;

- **zasady przezorności (ostrożności)** – podmioty zamierzające podjąć określone działania zobowiązane są do dołożenia należytej staranności w ocenie ich środowiskowych skutków i udowodnienia, że działalność ta nie spowoduje dla środowiska zagrożenia;
- **zasady prewencji (zapobiegania)** – rozumiana jako obowiązek rozważenia potencjalnych skutków konkretnego działania i podjęcia odpowiednich działań zapobiegawczych (już na etapie planowania);
- **zasady naprawiania szkód przede wszystkim u źródła** – usuwanie w pierwszej kolejności źródeł skażenia środowiska naturalnego, nie zaś skutków spowodowanych przez to skażenie; zasada ta promuje stosowanie „czystych” technologii oraz ustalanie standardów emisji substancji szkodliwych;
- **zasady „zanieczyszczający płaci”** – koszty naprawienia szkód środowiskowych, przywrócenia stanu sprzed skażenia środowiska, jak również w przypadku spowodowania zagrożenia zanieczyszczenia, koszty zapobieżenia jego wystąpieniu spoczywają na sprawcy zagrożenia.

Egzekwowanie powyższych zasad stanowić będzie wymóg formalny, obligatoryjnie sprawdzany w procesie wyboru oraz realizacji przedsięwzięć, ze szczególnym uwzględnieniem projektów o charakterze infrastrukturalnym.

- **zasada otwartości** – Strategia dla Rozwoju Polski Południowej stanowi przede wszystkim platformę współpracy pomiędzy podmiotami z województw małopolskiego i śląskiego. Nie wyklucza się jednak możliwości realizacji wspólnych przedsięwzięć z partnerami z otoczenia makroregionu, w tym transgranicznych;
- **zasada efektywności inwestycyjnej** – oznacza, że za priorytetowe zadania uznane będą inwestycje o najwyższym stopniu efektywności ekonomicznej w odniesieniu do potrzeb mieszkańców regionu, uwzględniając ograniczoność środków finansowych na realizację inwestycji;
- **zasada montażu finansowego** – podczas przygotowania projektów i zadań uwzględniane będą rozwiązania umożliwiające pozyskanie dodatkowych źródeł finansowania, w tym kapitału prywatnego. Nie oznacza to jednak, że środki finansowe na realizację określonych zadań będą w całości pochodziły z dotacji. Podmiot realizujący projekt musi dysponować określonymi środkami, a różnorodne dotacje (np. unijne, czy samorządowe) będą uzupełnieniem tych środków (współfinansowanie);
- **zasada monitorowania i oceny** – oznacza konieczność systematycznego monitorowania poziomu osiągania wyznaczonych wskaźników poprzez regularne gromadzenie informacji statystycznych jak również prowadzenie stałych analiz celem dokonania oceny i ewentualnych korekt w systemie wdrażania Strategii.

IX. CZYNNIKI RYZYKA

Opierając się na analizie odpowiedzi udzielanych przez respondentów, którzy na przełomie lutego i marca 2012 roku wzięli udział w badaniu ankietowym przeprowadzonym w województwach małopolskim i śląskim, zidentyfikowano szereg zjawisk i procesów, które mogą stanowić zagrożenie dla realizacji Strategii. Ze względu na wielość i różnorodność wskazań, zostały one zagregowane w następujące cztery grupy czynników ryzyka:

- **administracyjno-prawne,**
- **finansowe, komunikacyjne,**
- **komunikacyjne,**
- **społeczno-kulturowe.**

Pomimo woli współpracy obu regionów nie można wykluczyć sytuacji, w której współdziałanie przerodzi się w konkurencję. Zjawisko to może być potęgowane różnicami w kierunkach rozwoju obu województw oraz pozostającymi w ich dyspozycji zasobami.

Wśród istotnych ograniczeń o charakterze **administracyjno-prawnym** wskazać należy przede wszystkim na częste zmiany przepisów prawa, odmienną ich interpretację oraz zawiłość i czasochłonność procedur Prawa Zamówień Publicznych. Uwagę zwraca również brak możliwości wpływu na politykę sektorową państwa, np. poprzez narzędzie kontraktu terytorialnego.

Nie bez znaczenia pozostają **ograniczenia finansowe**, takie jak: niewystarczające środki na realizację projektów makroregionalnych z budżetów województw, brak preferencji dla przedsięwzięć o charakterze ponadregionalnym w przyszłej perspektywie UE 2014-2020 oraz trudności w ubieganiu się o środki.

Brak doświadczeń w realizacji tego typu współpracy może przełożyć się na **ograniczenia w przepływie wiedzy i informacji**, które dodatkowo będą potęgowane przez niedookreślone reguły partnerstwa, trudności wynikające z koordynacji wielu podmiotów oraz brak informacji dotyczących potencjalnych obszarów współpracy.

Nie można zapomnieć o **barierach społeczno-kulturowych**, wśród których istotną rolę odgrywają stereotypy wynikające przede wszystkim z braku wiedzy o sąsiednim regionie. Zagrożeniem dla powodzenia realizacji Strategii może być także brak ugruntowanej tradycji współdziałania oraz przekonanie o jego nieskuteczności. Postawa taka może prowadzić do bierności oraz braku własnej inicjatywy.

X. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1. POROZUMIENIE W SPRAWIE PODJĘCIA PRAC NAD STRATEGIĄ DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO.....	41
Załącznik 2A. LISTA PROJEKTÓW KLUCZOWYCH.....	44
Załącznik 2B. LISTA PROPOZYCJI ZGŁOSZONYCH W TRAKCIE WARSZTATÓW I BADANIA ANKIETOWEGO, STANOWIĄCA PODSTAWĘ DLA USTALENIA KIERUNKÓW I TYPÓW PROJEKTÓW ZAWARTYCH W STRATEGII	51
Załącznik 3. DOBRE PRAKTYKI WSPÓŁPRACY MAŁOPOLSKO-ŚLĄSKIEJ - ANALIZA ANKIET	55
Załącznik 4. WZÓR KARTY PROJEKTOWEJ	57
Załącznik 5. OPRACOWANIA I DOKUMENTY WYKORZYSTANE W PRACACH NAD STRATEGIĄ.....	59
Załącznik 6. PODSUMOWANIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH ORAZ STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ	61
Załącznik 7. KALENDARIUM PRAC	66
Załącznik 8. OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD STRATEGIĄ	68

Załącznik 1.

POROZUMIENIE W SPRAWIE PODJĘCIA PRAC NAD STRATEGIĄ DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO

zawarte w dniu 23 maja 2011 r. pomiędzy:

Województwem Małopolskim, reprezentowanym przez:

- Pana Marka Sowę – Marszałka Województwa Małopolskiego
- Pana Wojciecha Kozaka – Wicemarszałka Województwa Małopolskiego

i

Województwem Śląskim, reprezentowanym przez:

- Pana Adama Matusiewicza – Marszałka Województwa Śląskiego
- Panią Aleksandrę Gajewską-Przydrygę - Wicemarszałka Województwa Śląskiego

zwanymi dalej łącznie „Stronami Porozumienia”,

o następującej treści:

Strony Porozumienia oświadczają, iż w celu dynamicznego rozwoju regionów i pełnego wykorzystania ich potencjałów oraz osiągnięcia przez nie wysokiej pozycji w Polsce i Unii Europejskiej konieczne jest podjęcie współpracy międzyregionalnej w kierunku zwiększenia konkurencyjności oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym jak i przestrzennym obu Województw.

W związku z tym, mając na uwadze potrzebę:

- odpowiedzi na **wyzwania** zmieniającej się **polityki spójności Unii Europejskiej**, kierując się zapisami projektu **Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju** oraz **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego**, która wśród najważniejszych zadań samorządu województwa wymienia zapewnianie **powiązań sieci międzyregionalnych** w celu realizacji **wspólnych inicjatyw rozwojowych** oraz wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie rozwoju regionalnego,
- zwiększenia **dostępności komunikacyjnej** obydwu Województw – zarówno w wymiarze spójności wewnętrznej jak i w relacjach z innymi województwami,
- wykorzystania szans wynikających z rozwoju **nowoczesnych technologii**, w tym intensyfikację współpracy dla rozwoju **węzła wiedzy i innowacji**,
- wzmocnienia pozycji obydwu Województw w zakresie przygotowania **wspólnej oferty inwestycyjnej** i jej promocji zewnętrznej,
- poszukiwania rozwiązań przeciwdziałania negatywnym **tendencjom demograficznym**, zwłaszcza na rynku pracy, w tym określenie kierunków rozwoju makroregionalnego rynku pracy,
- określenia wspólnej **oferty usług czasu wolnego**, opartej na zróżnicowanych i komplementarnych produktach turystyki i kultury,

w oparciu o:

- odzwierciedlone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz projekcie Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju **aktualne trendy rozwojowe**, związane z terytorialnym wymiarem polityki rozwoju, realizowanym m.in. poprzez wyznaczanie obszarów funkcjonalno-przestrzennych, przekraczających podziały administracyjne, związanych z procesami gospodarczymi, społecznymi i przyrodniczymi celem efektywniejszego wykorzystania endogenicznych czynników rozwoju,
- **odniesienia do terytorium województw małopolskiego i śląskiego**, jako obszaru koncentracji działalności gospodarczej z perspektywami spójnego rozwoju w ciągu najbliższych lat, wskazane w wynikach badań Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej (ESPON) oraz projekcie Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju,

w konsekwencji prowadzonych przez przedstawicieli obu Województw rozmów na temat potrzeby powstania ponadregionalnego dokumentu strategicznego oraz będących ich wynikiem zapisów:

— Deklaracji Nr 2/10 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 1 października 2010 r. w sprawie rozwoju współpracy pomiędzy Samorządem Województwa Małopolskiego a Samorządem Województwa Śląskiego

oraz

— Uchwały Nr III/57/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 1 października 2010 r. w sprawie: deklaracji dotyczącej rozwoju współpracy pomiędzy Samorządem Województwa Śląskiego a Samorządem Województwa Małopolskiego

a także w oparciu o projekt Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 oraz Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”

ustalają, co następuje:

§ 1

1. Strony Porozumienia postanawiają podjąć wspólne działania prowadzące do opracowania Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego, zwanej dalej „Strategią”. Uwarunkowania i przesłanki dla podjęcia prac nad Strategią określa załącznik nr 1.

2. Prace nad Strategią są inicjatywą oddolną, będącą wyrazem woli Województw, której celem jest współdziałanie województw w zakresie prac programowych, ze szczególnym uwzględnieniem nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014 – 2020.

§ 2

W celu skutecznej realizacji niniejszego Porozumienia, Strony Porozumienia zwrócą się do Ministra Rozwoju Regionalnego z propozycją objęcia patronatem prac nad Strategią.

§ 3

Priorytetowymi obszarami współpracy w Strategii będą w szczególności:

- gospodarka, ze szczególnym uwzględnieniem sektora badawczo-rozwojowego (w tym kreowanie powiązań i promowanie współpracy) oraz polityki inwestycyjnej,
- sektor turystyki i kultury (w tym promocja i rozwój usług turystycznych),
- kapitał ludzki (z uwzględnieniem monitorowania ponadregionalnego rynku pracy i zarządzania kierunkami kształcenia oraz polityki ochrony zdrowia),
- ochrona środowiska (w szczególności jakość powietrza i wód, zarządzanie zlewniowe, hałas, ochrona krajobrazu),
- infrastruktura w zakresie:
 - energetyki,
 - działań przeciwpowodziowych,
 - komunikacji (sieci komunikacyjne i telekomunikacyjne),
 - transportu, w tym połączenia drogowe, kolejowe (w tym kolej aglomeracyjna), lotnicze (koordynacja funkcji lotnisk) i wodne,
- rewitalizacja przestrzeni miejskich,
- współpraca transgraniczna.

§ 4

1. Strony Porozumienia realizować będą cele określone w niniejszym porozumieniu w ramach współpracy na następujących zasadach:
 - a) każda ze Stron Porozumienia powoła Radę Programową, której zadaniem będzie nakreślenie głównych kierunków prac nad Strategią, opiniowanie założeń programowych i projektu Strategii, czuwanie nad realizacją przyjętego harmonogramu prac oraz promowanie dokumentu,
 - b) każda ze Stron Porozumienia powoła Radę Naukową, której zadaniem będzie doradztwo i opiniowanie zapisów Strategii,
 - c) każda ze Stron Porozumienia powoła zespół zadaniowy, którego zadaniem będzie prowadzenie analiz oraz opracowanie projektu Strategii,
 - d) Strony Porozumienia dopuszczają możliwość nawiązania współpracy z doradcą strategicznym – ekspertem, którego zadaniem będzie opiniowanie i doradztwo w zakresie opracowywanej Strategii.
2. Każda ze Stron Porozumienia powoła oraz określi skład rad oraz zespołu, o których mowa w ust. 1 lit. a) – c), odrębnie w określonym przez siebie trybie. W trakcie określania składu rad oraz zespołu każda ze Stron uwzględni rangę i charakter prac oraz weźmie pod uwagę opinię wyrażaną przez drugą Stronę Porozumienia.
3. Harmonogram działań Stron Porozumienia stanowi załącznik nr 2 do niniejszego Porozumienia.

§ 5

Każda ze Stron Porozumienia zobowiązuje się sfinansować swoje wydatki związane z jego realizacją.

§ 6

Każdej ze Stron Porozumienia przysługuje prawo do odstąpienia od Porozumienia z trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia.

§ 7

Porozumienie zawiera się do czasu zakończenia procesu opracowania Strategii, określonego w załączonym harmonogramie.

§ 8

Porozumienie wchodzi w życie z dniem podpisania.

W imieniu Województwa Śląskiego

W imieniu Województwa Małopolskiego

Two handwritten signatures in blue ink on dotted lines. The top signature is a stylized 'A' followed by a flourish. The bottom signature is a cursive 'A' followed by a flourish.

Two handwritten signatures in blue ink on dotted lines. The top signature is 'Marek S.' followed by a flourish. The bottom signature is a cursive 'J' followed by a flourish.

Załącznik 2A.

LISTA PROJEKTÓW KLUCZOWYCH

Wśród projektów realizowanych w ramach Strategii poczesne miejsce zajmują te, które integrują działania różnych podmiotów w obydwu województwach i wspierają nawiązywanie trwałych relacji między nimi. Dlatego też **projekty kluczowe** spełniają następujące kryteria selekcji:

- pozostają tematycznie lub przestrzennie zlokalizowane na obszarze co najmniej jednego z województw tworzących makroregion,
- posiadają zasięg ponadregionalny,
- wymagają współdziałania podmiotów z obu województw,
- ich realizacja ma kluczowe znaczenie dla rozwoju obu województw,
- przyczyniają się do realizacji co najmniej jednego celu Strategii.

UZASADNIENIE WYBORU PROJEKTU WYNIKAJĄCE Z ANALIZY SWOT					
Projekt kluczowy		Mocne strony makroregionu wykorzystywane przez projekt	Słabe strony makroregionu niwelowane przez projekt	Szanse w otoczeniu makroregionu wykorzystywane przez projekt	Zagrożenia w otoczeniu makroregionu niwelowane przez projekt
1	Foresight makroregionalny na rzecz konkurencyjności Polski Południowej	Zróznicowana struktura gospodarki.	Słaba dynamika powstawania nowych podmiotów gospodarczych.	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	Spadek zainteresowania przedsiębiorstw zagranicznych inwestycjami w Europie Środkowej.
		Występowanie sektorów o wysokim potencjale innowacyjnym.			
		Duży potencjał naukowo-wdrożeniowy i techniczny (instytuty badawcze, patenty, innowacje).	Niewystarczające środki finansowe na kreowanie i wdrażanie innowacji.		Dekoniunktura wywołana kryzysem gospodarczym na rynkach światowych.
		Wysoki udział firm wprowadzających nowe rozwiązania w zakresie produktu, metod produkcji lub organizacji.	Niewystarczająca promocja Europolu jako potencjalnego miejsca lokalizacji europejskich ośrodków naukowych.		
		Drugi co do wielkości w Polsce ośrodek akademicki.			
2	Sieciowanie centrów transferu innowacji i technologii	Występowanie sektorów o wysokim potencjale innowacyjnym.	Odpływ młodej, wykształconej kadry, w tym najzdolniejszych absolwentów.	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	Silna konkurencja ze strony europejskich ośrodków naukowo-badawczych.
		Wysoko wykwalifikowana kadra naukowa.			
		Duży potencjał naukowo-wdrożeniowy i techniczny (instytuty badawcze, patenty, innowacje).	Niewystarczające środki finansowe na kreowanie i wdrażanie innowacji.		
		Występowanie ośrodków wiedzy o znaczeniu europejskim.	Słaba współpraca uczelni i ośrodków naukowych z przedsiębiorstwami.		
		Wysoki udział firm wprowadzających nowe rozwiązania w zakresie produktu, metod produkcji lub organizacji.	Niewystarczający transfer wiedzy i rozwiązań pomiędzy ośrodkami badawczymi i naukowymi w ramach Europolu.		
		Duża koncentracja instytucji otoczenia biznesu, parków naukowo-technologicznych, technologicznych, przemysłowych.			
		3	Konsorcja Innowacyjnej Medycyny		

		Duży potencjał naukowo-wdrożeniowy i techniczny (instytuty badawcze, patenty, innowacje).			badawczych.
		Występowanie ośrodków wiedzy o znaczeniu europejskim.			
4	Modernizacja linii kolejowej Katowice – Kraków (szybkie połączenie)	Sąsiedztwo obu obszarów metropolitalnych.	Brak szybkiego połączenia kolejowego między Katowicami a Krakowem.	Postępujący proces metropolizacji przestrzeni europejskiej i rosnące znaczenie polityki miejskiej w politykach rozwoju.	Niewystarczające środki finansowe na wspieranie polityki rozwoju metropolii w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE 2014-2020.
5	Wspólna "Karta Metropolitalna" pozwalająca na korzystanie z usług publicznych obu aglomeracji	Sąsiedztwo obu obszarów metropolitalnych.	Słaba integracja usług publicznych w ramach Europolu.	Postępujący proces metropolizacji przestrzeni europejskiej i rosnące znaczenie polityki miejskiej w politykach rozwoju.	Niewystarczające środki finansowe na wspieranie polityki rozwoju metropolii w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE 2014-2020.
		Drugi co do wielkości w Polsce ośrodek akademicki.		Rozwój e-usług, nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz kształtowanie się społeczeństwa informacyjnego.	
6	Bipolarne Centrum Wzornictwa i Dizajnu	Rozwój dizajnu, projektowania i wzornictwa, w tym także w ośrodkach położonych poza Europolem śląsko-krakowskim	Niska świadomość potrzeby działania ponad granicami administracyjnymi.	Intensyfikacja współpracy makroregionalnej w skali krajowej i międzynarodowej. Rozwój przemysłów kreatywnych.	Przeświadczenie o nieopłacalności wspólnych działań.
7	Zacieśnienie współpracy pomiędzy placówkami medycznymi, rehabilitacyjnymi i uzdrowiskowymi	Duża liczba podmiotów leczniczych świadczących specjalistyczne usługi medyczne.	Niedostateczna współpraca w dziedzinie usług medycznych.	Korzystne perspektywy na rynku europejskim i krajowym dla rozwoju branż stanowiących aktualne lub potencjalne specjalizacje makroregionu (informatyka, medycyna, przemysły kreatywne, przemysł samochodowy, logistyka).	Przeświadczenie o nieopłacalności wspólnych działań.
		Wymiana doświadczeń i współpraca pomiędzy podmiotami z województw małopolskiego i śląskiego, szczególnie w obszarze kultury i nauki.		Intensyfikacja współpracy makroregionalnej w skali krajowej i międzynarodowej.	

8	Budowa Beskidzkiej Drogi Integracyjnej o parametrach drogi ekspresowej	Istniejące szybkie połączenia drogowe łączące oba województwa.	Niedostateczna ilość oraz niezadawalający stan tras szybkiej komunikacji drogowej.	Dostępność środków unijnych w latach 2014-2020 na realizację projektów makroregionalnych, w tym drogowych.	Oslabienie tempa inwestycji infrastrukturalnych w Polsce związane z okresem przejściowym pomiędzy horyzontami planowania w UE oraz z zakończeniem inwestycji związanych z organizacją Euro 2012.
					Bariery prawne w tym związane z ochroną środowiska, utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych.
9	Podniesienie standardów DK 94 (Kraków – Olkusz – Sławków – Dąbrowa Górnicza – Bytom) – droga główna ruchu przyspieszonego o przekroju dwujezdniowym dwupasmowym na całym przebiegu	Istniejące szybkie połączenia drogowe łączące oba województwa.	Niedostateczna ilość oraz niezadawalający stan tras szybkiej komunikacji drogowej.	Dostępność środków unijnych w latach 2014-2020 na realizację projektów makroregionalnych, w tym drogowych.	Oslabienie tempa inwestycji infrastrukturalnych w Polsce związane z okresem przejściowym pomiędzy horyzontami planowania w UE oraz z zakończeniem inwestycji związanych z organizacją Euro 2012.
			Brak alternatywnych do autostrady tras szybkiego ruchu spełniających standardy drogi ekspresowej.		Bariery prawne w tym związane z ochroną środowiska, utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych.
10	Postulat rozbudowy Centralnej Magistrali Kolejowej poprawiającej szybkość połączenia z Krakowem i Katowicami	Duży potencjał w zakresie rozwoju centrów logistycznych i transportu intermodalnego.	Niedostateczna ilość oraz niezadawalający stan tras szybkiej komunikacji drogowej.	Dostępność środków unijnych w latach 2014-2020 na realizację projektów makroregionalnych, w tym drogowych.	Oslabienie tempa inwestycji infrastrukturalnych w Polsce związane z okresem przejściowym pomiędzy horyzontami planowania w UE oraz z zakończeniem inwestycji związanych z organizacją Euro 2012.
					Bariery prawne w tym związane z ochroną środowiska, utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych.

11	Opracowanie koncepcji rozwoju transportu intermodalnego makroregionu	Duży potencjał w zakresie rozwoju centrów logistycznych i transportu intermodalnego.	Niedostatek analiz i badań umożliwiających podejmowanie kluczowych decyzji w makroregionie (np. brak aktualnych analiz dotyczących opłacalności rozwoju dróg wodnych).	Dostępność środków unijnych w latach 2014-2020 na realizację projektów makroregionalnych, w tym drogowych.	Osłabienie tempa inwestycji infrastrukturalnych w Polsce związane z okresem przejściowym pomiędzy horyzontami planowania w UE oraz z zakończeniem inwestycji związanych z organizacją Euro 2012.
			Brak koncepcji rozwoju transportu intermodalnego w makroregionie.		
12	Budowa drogi S1 od węzła Kosztowy II w Mysłowicach do węzła Suchy Potok w Bielsku Białej wraz z obwodnicą Oświęcimia	Istniejące szybkie połączenia drogowe łączące oba województwa.	Niedostateczna ilość oraz niezadawalający stan tras szybkiej komunikacji drogowej.	Dostępność środków unijnych w latach 2014-2020 na realizację projektów makroregionalnych, w tym drogowych.	Osłabienie tempa inwestycji infrastrukturalnych w Polsce związane z okresem przejściowym pomiędzy horyzontami planowania w UE oraz z zakończeniem inwestycji związanych z organizacją Euro 2012.
					Konkurencja ze strony pozostałych województw, w zakresie pozyskiwania środków UE na duże projekty infrastrukturalne.
					Bariery prawne w tym związane z ochroną środowiska, utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych.
13	Realizacja Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły	Zróżnicowane walory przyrodnicze.	Występowanie obszarów narażonych na zagrożenie powodziowe.	Dostępność środków UE na działania związane z rozwojem firm, systemów komunikacyjnych, infrastruktury ochrony środowiska, przeciwdziałaniem skutkom zmian klimatycznych.	Zmiany klimatyczne podwyższające ryzyko występowania nadzwyczajnych zjawisk pogodowych oraz związanych z nimi sytuacji kryzysowych.
14	Opracowanie i wdrożenie programu ograniczenia niskiej emisji w Polsce Południowej	Wola polityczna do współpracy na poziomie samorządów obu województw.	Przekroczenia poziomów alarmowych i dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza w wielu miejscowościach obu województw.	Dostępność środków UE na działania związane z rozwojem firm, systemów komunikacyjnych, infrastruktury ochrony środowiska, przeciwdziałaniem skutkom zmian klimatycznych.	Przeświadczenie o nieopłacalności wspólnych działań.
				Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.	

15	Stworzenie platformy udostępniania oferty turystycznej integrującej systemu informacji i rezerwacji turystycznej funkcjonujące w obu regionach	Zróżnicowane i bogate walory przyrodnicze.	Niewystarczające działania na rzecz rozwoju oraz promocji dotychczasowych oraz tworzenia nowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obu województw.	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
		Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne.			
		Atrakcyjne położenie geograficzne: góry (Tatry, Beskidy), Jura Krakowsko-Częstochowska.	Niedostateczna integracja oferty turystycznej makroregionu.		
		Rozwinięta infrastruktura sportowa i turystyczna.			
16	Wykreowanie Szlaku Orlich Gniazd jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej	Zróżnicowane i bogate walory przyrodnicze.	Niewystarczające działania na rzecz rozwoju oraz promocji dotychczasowych oraz tworzenia nowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obu województw.	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
		Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne.			
		Atrakcyjne położenie geograficzne: góry (Tatry, Beskidy), Jura Krakowsko-Częstochowska.	Niedostateczna integracja oferty turystycznej makroregionu.		Duża koncentracja ruchu turystycznego na terenach przyrodniczo wrażliwych i cennych objętych ochroną prawną.
		Rozwinięta infrastruktura sportowa i turystyczna.	Niedostateczny stan infrastruktury ochrony środowiska na obszarach rozwoju turystyki.		
17	Wykorzystanie potencjału Szlaku Architektury Drewnianej oraz miejscowości uzdrowiskowych na rzecz stworzenia ponadregionalnego pakietowego produktu turystycznego	Zróżnicowane i bogate walory przyrodnicze.	Niewystarczające działania na rzecz rozwoju oraz promocji dotychczasowych oraz tworzenia nowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obu województw.	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
		Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne.	Niedostateczna integracja oferty turystycznej makroregionu.		
		Atrakcyjne położenie geograficzne: góry (Tatry, Beskidy), Jura Krakowsko-Częstochowska.	Niedostateczny stan infrastruktury ochrony środowiska na obszarach rozwoju turystyki.		Duża koncentracja ruchu turystycznego na terenach przyrodniczo wrażliwych i cennych objętych ochroną prawną.
		Rozwinięta infrastruktura sportowa i turystyczna.			

18	Szlak zabytków górniczych Polski Południowej	Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne.	Niewystarczające działania na rzecz rozwoju oraz promocji dotychczasowych oraz tworzenia nowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obu województw.	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
		Zróżnicowane i bogate walory przyrodnicze.	Niedostateczna integracja oferty turystycznej makroregionu.		
		Rozwinięta infrastruktura sportowa i turystyczna.			
19	Wykreowanie Pustyni Błędowskiej jako flagowego produktu turystycznego Polski Południowej	Zróżnicowane i bogate walory przyrodnicze.	Niedostateczna integracja oferty turystycznej makroregionu.	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
		Różnorodność dziedzictwa i atrakcji turystycznych: zabytki, szlaki turystyczne.			
		Atrakcyjne położenie geograficzne: góry (Tatry, Beskidy), Jura Krakowsko- Częstochowska.	Niedostateczny stan infrastruktury ochrony środowiska na obszarach rozwoju turystyki.		Duża koncentracja ruchu turystycznego na terenach przyrodniczo wrażliwych i cennych objętych ochroną prawną.
		Rozwinięta infrastruktura sportowa i turystyczna.			
20	Organizacja Festiwalu Kulturalnego – realizowane wydarzenia na terenie obu województw pod jednym hasłem	Bogata oferta kulturalna – organizacja licznych eventów (m.in. Coke Life Festival, Misteria Paschalia, Sacrum Profanum, Rava Blues Festival, Off Festival).	Brak komplementarnego kalendarium imprez (nakładanie się, konkurowanie).	Wzrost znaczenia kultury jako czynnika określającego rangę ośrodka i jego znaczenie w międzynarodowej wymianie.	Duża konkurencja w obszarze turystyki i kultury ze strony innych regionów i makroregionów.
		Potencjał instytucji kultury obydwu województw oraz ich wzajemna współpraca.			
21	Lobbing na rzecz organizacji zimowych igrzysk olimpijskich oraz imprez sportowych rangi międzynarodowej w innych dyscyplinach (zwłaszcza piłka nożna, lekka atletyka)	Dogodne położenie komunikacyjne oraz dostępność terenów pod inwestycje – (autostrada A1 i A4).	Niedostateczny lobbing makroregionu na rzecz przyciągania dużych i prestiżowych imprez sportowych i kulturalnych.	Rosnące zainteresowanie turystyczną ofertą pakietową oraz markowymi produktami kulturalnymi.	Niewystarczające środki finansowe na realizację działań o charakterze ponadregionalnym.

Załącznik 2B.

LISTA PROPOZYCJI ZGŁOSZONYCH W TRAKCIE WARSZTATÓW I BADANIA ANKIETOWEGO, STANOWIĄCA PODSTAWĘ DLA USTALENIA KIERUNKÓW I TYPÓW PROJEKTÓW ZAWARTYCH W STRATEGII

Niniejszy załącznik w kompleksowy sposób prezentuje wynik badania ankietowego oraz prac warsztatowych przeprowadzonych w obu województwach od lutego do maja 2012 roku. Materiał ten był jednym z elementów, które legły u podstaw sformułowania kierunków i typów projektów zawartych w Strategii dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Propozycje projektów oraz przedsięwzięć zgłoszone przez podmioty, które zaangażowały się w prace nad Strategią zostały zagregowane w bardziej ogólne kategorie – kierunki działań oraz działania, na podstawie, których rozwijana będzie współpraca pomiędzy województwami małopolskim i śląskim. Załącznik ten nie zawiera zatem projektów, których realizacja została zagwarantowana w Strategii, zaś jego zasadniczą funkcją jest zilustrowanie zaangażowania zróżnicowanych środowisk w prace nad tym dokumentem.

1.1. Wykorzystanie potencjałów uczelni oraz jednostek badawczo-rozwojowych na rzecz wykreowania silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego.

- Rozwijanie kompetencji menedżerskich i informatycznych dla studentów kierunków humanistycznych.
- Organizacja wspólnych warsztatów, konkursów dla studentów i młodych absolwentów w zakresie wzornictwa (nowe technologie, innowacyjne rozwiązania, ASP, wydziały projektowe, politechniki).
- Uruchomienie interdyscyplinarnego kierunku studiów „Produkcja multimedialnej rozrywki” (ASP, AGH, UŚ, UE Kraków, UE Katowice i uczelnie techniczne).

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich.

- Prowadzenie i wdrożenie badań nad nowymi lekami realizowane w partnerstwie firm farmaceutycznych i uczelni.
- Tworzenie wspólnej oferty usług biotechnologicznych dla przemysłu farmaceutycznego.
- Rozwój sieci współpracy w zakresie usług i technologii IT.
- Prowadzenie i wdrożenie badań w obszarze energetyki (OZE, klaster czystych technologii węglowych).
- Powołanie Centrum Kompetencji w zakresie przemysłu chemicznego opartego na zaawansowanych technologiach.
- Nowe KIC (Knowledge Information Center) Małopolsko-Śląskie.
- Współpraca przy badaniach materiałów ceramicznych.
- Badanie i ocena materiałów izolacji budowlanej.
- Opracowanie i wdrożenie innowacyjnego kotła dla ogrzewnictwa indywidualnego.
- Opracowanie i wdrożenie technologii wytwarzania bezhalogenowego opóźniacza palenia na bazie polifosforanu melaminy oraz sposób jego stosowania w tworzywach sztucznych – badania modelowe i przemysłowe.
- Opracowanie oraz wdrożenie do produkcji ekologicznych lakierów i emalii do drewna.
- Opracowanie i wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji personalizowanych kart plastikowych.
- Opracowanie technologii wytwarzania biorientowanej folii termokurczliwej na bazie tworzyw poliolefinowych.
- Opracowanie technologii wytwarzania wielowarstwowych folii barierowych.
- Prowadzenie prac badawczo-rozwojowych związanych ze skutecznością biostatyczną (cechy antybakteryjne i antygrzybiczne) impregnatów do powierzchni mineralnych typu płytki ceramiczne podłogowe (gresowe, glazurowane) zawierających związki nanosrebra i nanokrzemu, przeznaczonych do

zastosowania na plażach i „ścieżkach” wewnątrz budynków basenowych (strefy kontaktu z suchą i moką stopą ludzką).

- Wykonanie ekspertyzy powłoki lakierowej na panelu ściennym pokrytym farbą proszkową.
- Wykonanie ekspertyzy stanu przygotowania powierzchni pod nałożenie powłoki antykorozyjnej oraz poprawności wykonania nałożenia powłoki na istniejących kanałach spalin w cementowni Lafarge Cement S.A. w Bielawach.
- Opracowanie technologii przygotowania powierzchni i malowania farbami proszkowymi elementów do maszyn zimowego utrzymania dróg, lotnisk, zbiorników na solankę, oraz ślimaków napędowych.
- Prowadzenie prac badawczo-rozwojowych w zakresie zaawansowanych technologii odzysku i recyklingu.
- Opracowanie i walidacja nowych metod oraz algorytmów wspomagających optymalizację i monitorowanie przebiegu elektrostymulacji, szczególnie resynchronizującej, stosowanej w terapii niewydolności serca.
- Prowadzenie badań naukowych w zakresie kumulacji metali ciężkich w tkankach nowotworowych, bariery antyoksydacyjnej a choroby nowotworowe.
- Prowadzenie badań w zakresie biotransferu odpadowej gliceryny z produkcji biopaliw do etanolu – generacji nowego paliwa – bioetanolu.
- Opracowanie biotechnologii oczyszczania ścieków poprodukcyjnych biodiesla poprzez wyselekcjonowane biocenozy mikroorganizmów.
- Prowadzenie badań w zakresie biotechnologii adsorpcji i redukcji toksycznych związków chromu.
- Prowadzenie badań w zakresie wykorzystania roślin w celu remediacji podłoża i wód zanieczyszczonych metalami ciężkimi.
- Prowadzenie badań w zakresie wykorzystania substratu organicznego z frakcji podsitowej w aspekcie optymalizacji procesu fermentacji wytwarzania biogazu.

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich.

- Organizacja międzynarodowych konkursów muzycznych w oparciu o markowe wydarzenia, instytucje i osoby (np. G. Fitelberg, A. Didur).
- Organizacja wspólnego festiwalu Opery Krakowskiej, Opery Śląskiej, śląskich teatrów muzycznych.
- Rozszerzenie zasięgu już istniejących festiwali na obydwie województwa (np. Krakowskie Misteria Paschalia, Katowickie „Interpretacje”).
- Współorganizacja wydarzeń filmowych w regionach: Międzynarodowy Festiwal Producentów Filmowych REGIO FUN, Festiwal Kina Niezależnego Off Plus Camera, Krakowski Festiwal Filmowy, Etiuda & Anima, stworzenie mechanizmów współpracy pomiędzy film commissions – transfer produkcji.
- Współpraca przy organizacji Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Kultura Europy Środkowej”.
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej im. Henryka Mikołaja Góreckiego w Krakowie – współpraca czyniąca z tego festiwalu wydarzenie małopolsko-śląskie z perspektywą transgranicznego projektu polsko-słowacko-czeskiego, wspólna promocja dokonań i osoby patrona.
- Koordynacja strategii rozwoju kultury w miastach obydwu województw.
- Współpraca w obszarze badań i analiz kultury, szkoleń, kadr kultury.

1.4. Tworzenie struktur, pozwalających na efektywny transfer kapitałów, zasobów.

- Utworzenie klastra branży motoryzacyjnej z udziałem Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz Krakowskiego Parku Technologicznego.
- Klaster samochodowy – Samochodowe Południe Polski.
- Klaster informatyczny – Informatyczne Południe Polski.
- Klaster biotechnologii – Biotechnologiczne Południe Polski;
- Badanie powstania naturalnych klastrów /przemysł meblarski, obuwniczy i inne.
- Ekologiczny Park (Klaster) Rolniczy.
- Śląsko Małopolski Klaster Wytwórczy.
- PNT wraz z inkubatorem nowych technologii na terenie inwestycyjnym Tucznawa.

- Park technologiczny „Nowa energia”.

2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu.

- Realizacja projektów wzbogacających programy nauczania o kształtowanie kompetencji cywilizacyjnych, kompetencji przedsiębiorczych i postaw istotnych na rynku pracy.
- Realizacja projektów szkoleniowych dla podmiotów branży turystycznej makroregionu (np. z obsługi ruchu turystycznego); doskonalenie kompetencji informatycznych kadr turystyki, w tym stworzenie platformy edukacji otwartej.
- Przygotowanie i uruchomienie wyspecjalizowanych kierunków kształcenia zawodowego: kształcenie kadr zarządzających problemami związanymi z energetyką (wytwarzanie energii, surowce, przesył, emisja CO₂), wspólna baza ośrodków szkoleniowych w zawodach transportowych, utworzenie Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Jazdy.
- Realizacja projektów szkoleniowych kierowanych do administracji samorządowej.
- Współpraca publicznych służb zatrudnienia: wspólne spotkania i posiedzenia publicznych służb zatrudnienia, powołanie międzyregionalnej kapituły rozwoju rynku pracy, opracowanie i wdrożenie kanonu szkoleń dla pracowników administracji publicznej różnych szczebli, współpraca w powiatach przygranicznych.

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu.

- Stworzenie i stałe aktualizowanie bazy podmiotów gospodarczych wraz z ofertami współpracy.

2.3. Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw.

- Usprawnienie magistrali kolejowej Przemyśl, Kraków, Katowice, Wrocław.
- Poprawa parametrów drogi Racibórz – Rybnik /Cieszyn – Pszczyna – Bielsko-Biała, Kęty – Wadowice – Mszana/Ustrzyki; ekspresowa droga Sudecko-Karpacka (przez Bielsko-Białą i Rybnik).
- Uruchomienie połączenia szynobusowego Bielsko-Biała – Kęty – Kraków.
- Modernizacja sieci kolejowej granica PL SK – Żywiec – Sucha Beskidzka – Kraków.
- Modernizacja podkarpackiej linii kolejowej na trasie; Bielsko-Biała – Kęty – Andrychów – Wadowice – Kalwaria – Kraków.
- Budowa połączenia kolejowego Katowice – Tychy – Bieruń – Oświęcim.
- Bezpośrednie połączenia kolejowe subregionu częstochowskiego z woj. małopolskim.
- Utworzenie wspólnego podmiotu kolejowego: małopolsko-śląskie przewozy regionalne.
- Opracowanie koncepcji rozwoju transportu intermodalnego Polski Południowej, w tym powiązanie Euroterminalu Sławków z układem dróg krajowych.

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

- Powołanie grupy roboczej ds. przyrody (RDOŚ Kraków i Katowice, Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, UJ, UŚ, CDPGŚ).
- Opracowanie koncepcji regionalnego systemu obszarów chronionych Polski Południowej.
- Opracowanie standardów urządzeniowo-rolnych w krajobrazie otwartym.
- Organizowanie szkoleń i kursów dla służb ratowniczych oraz dla przedstawicieli sztabów kryzysowych.
- Rewitalizacja lasów beskidzkich.
- Rewitalizacja wód górnej Wisły.

3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw.

- Tworzenie bazy i wymiana doświadczeń w zakresie rewitalizacji obszarów miejskich i przemysłowych oraz rozwoju miast.
- Rozwijanie wspólnych tematycznych szlaków turystycznych – np. „górale Polski Południowej”, szlak monarchii austro-węgierskiej, „rowerem po Polsce Południowej”, „różnorodność przyrodnicza Polski Południowej”, „kopalnie Polski Południowej”, „szlak starych zamków”, „szlak pałaców”, „szlak architektury drewnianej”, „architektura militaria”, „szlak zabytków architektury modernistycznej i sztuki I. 1918-1939”.
- Odnowienie Szlaku Orlich Gniazd.
- Ścieżka edukacyjna pieszo-rowerowa prawym wałem Wisły od źródła np. u ujścia Dunajca do Wisły. Prace połączone z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym – Program Górnej Wisły.
- Wypromowanie produktu: Pustynia Błędowska – unikat w skali Europy.
- Stworzenie interaktywnej mapy szlaków górskich.
- Budowa zaplecza aktywnej turystyki.
- Wspólna promocja produktów turystycznych poprzez m.in. opracowanie i wydanie wspólnych folderów, np.: szlaków turystycznych, tematycznych, tematycznych tras pieszych, bazy sanatoryjnej i odnowy biologicznej, szlaków pielgrzymkowych.
- Promocja walorów turystycznych Polski Południowej za granicą – kampania skierowana do Czechów i Słowaków.
- Wspólna promocja produktów regionalnych i tradycyjnych Polski Południowej np. poprzez organizację study tour dla dziennikarzy i dla tour operatorów.

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

- Międzynarodowy Festiwal Producentów Filmowych REGIO FUN, Festiwal Kina Niezależnego Off Plus Camera, Krakowski Festiwal Filmowy, Etiuda & Anima.

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej.

- Stworzenie wspólnej bazy danych o ofertach inwestycyjnych ze szczególnym uwzględnieniem oferty dla firm innowacyjnych i kreatywnych.
- Opracowanie i aktualizacja strony WWW, zawierającej informacje dla inwestorów polskich i zagranicznych (w tym o dostępnych na terenie Polski Południowej terenach inwestycyjnych) oraz informator skierowany do inwestorów zagranicznych promujący potencjał gospodarczy Polski Południowej.
- Stworzenie wspólnej bazy informacji o ofercie inwestycyjnej makroregionu.

Załącznik 3.

DOBRE PRAKTYKI WSPÓŁPRACY MAŁOPOLSKO-ŚLĄSKIEJ - ANALIZA ANKIET

Na przełomie lutego i marca 2012 roku, przeprowadzono badanie ankietowe, mające na celu zbadanie opinii na temat możliwości oraz form współpracy pomiędzy podmiotami z obu województw. Respondenci, wśród których znaleźli się przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, naukowcy, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele świata kultury, mieli możliwość nie tylko podzielenia się swoimi doświadczeniami wynikającymi ze współdziałania z podmiotami z sąsiedniego województwa, ale również wyartykułowania oczekiwań oraz aspiracji związanych z przyszłą współpracą.

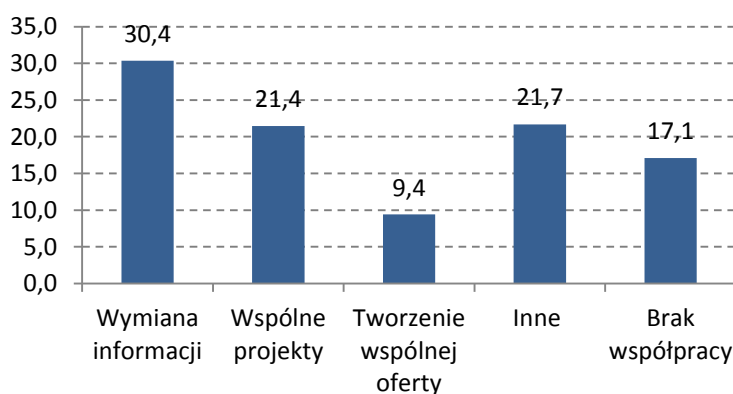
Wyniki badania potwierdziły istnienie współpracy pomiędzy podmiotami z województw małopolskiego i śląskiego. Podmiotami, które najczęściej podejmowały współdziałanie były jednostki samorządu terytorialnego (45,1%). Na drugim miejscu znalazły się instytucje kultury (15,4%), zaś trzecią pozycję *ex aequo* (po 7,7%) zajęły uczelnie oraz podmioty działające na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego.

Współdziałanie podmiotów z obu województw dotyczyło różnych obszarów oraz obejmowało szereg przedsięwzięć. Spośród 249 respondentów, którzy wypełnili ankiety, aż 82,9% wskazało, że w przeszłości współpracowali z podmiotami z sąsiedniego województwa. Największa liczba wskazań dotyczyła kategorii „Wymiana informacji” (30,4%), „Inne” (21,7%) oraz „Wspólne projekty” (21,4%). Warto również zwrócić uwagę, że 17,1% respondentów przyznało, że nie prowadziło dotychczas żadnego rodzaju współpracy.

Wymiana informacji

Współpraca w zakresie wymiany doświadczeń pomiędzy Zabytkową Kopalnią Węgla Kamiennego GUIDO a Kopalnią Soli „Wieliczka” i Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce.

WYKRES 1. FORMY WSPÓŁPRACY REALIZOWANE PRZEZ RESPONDENTÓW (W %)

Źródło: Opracowanie własne.

Znaczna część (26,4%) wspólnie realizowanych projektów dotyczyła przedsięwzięć o **charakterze kulturalnym**. Współdziałanie podmiotów na tym polu związane było przede wszystkim z organizacją oraz udziałem w imprezach o charakterze kulturalnym (wystawy, koncerty, konkursy). Z kolei wśród najciekawszych wskazań dotyczących **środowiska** (18,6%) wymienić należy działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Górnej Wisły, efektywności energetycznej oraz ekologii. Współdziałanie respondentów w zakresie **B+R** (17,1%) dotyczyło przede wszystkim wspólnej realizacji projektów badawczych oraz tworzenia sieci współpracy (klastry, centra).

Współpraca kulturalna

Współdziałanie samorządów województwa małopolskiego i śląskiego na rzecz Muzeum Nadwiślańskiego Parku Etnograficznego w Wygieńszowie i Zamku Lipowiec

Projekty środowiskowe

Stowarzyszenie Śląski Klaster Wodny,
Koordynator: Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach.

Projekt ZIZOZAP „Zintegrowany system wspomagający zarządzaniem i ochroną zbiornika zaporowego”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, którego realizatorami są m.in. Uniwersytet Śląski, Politechnika Krakowska, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN, natomiast Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. jako właściciel zbiornika Goczałkowickiego, jak i koordynator Śląskiego Klastra Wodnego jest partnerem strategicznym.

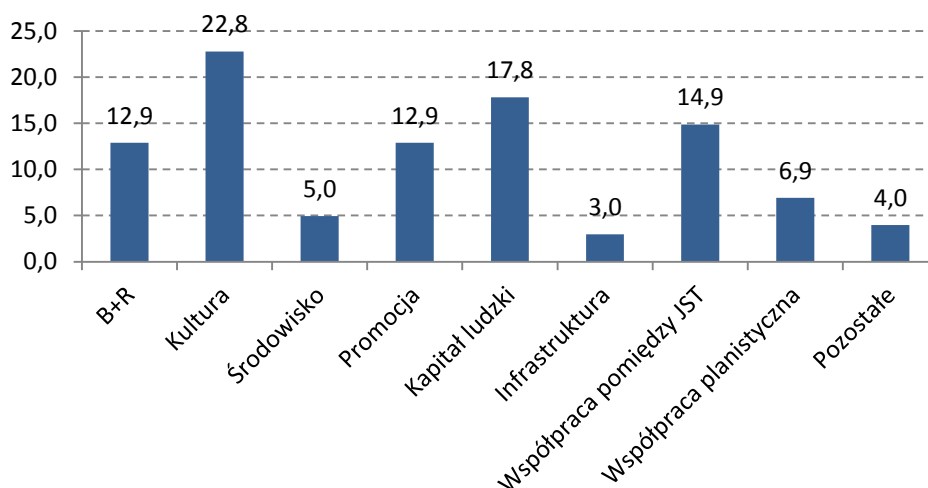
Również w

kategorii „Inne” największa liczba wskazań odnosiła się do **współpracy kulturalnej** (22,8%). Druga pod względem liczby wskazań była współpraca dotycząca **kapitału ludzkiego**, która najczęściej związana była z organizacją i udziałem w różnego rodzaju szkoleniach, seminariach i wykładach. Szeroko rozumiane **współdziałanie pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego** z obu województw obejmowało zwłaszcza członkostwo w zrzeszeniach i stowarzyszeniach.

Współpraca dotycząca kapitału ludzkiego

W wyniku nawiązanej w 2011 roku współpracy pomiędzy Polską Akademią Umiejętności oraz władzami Miasta Gliwice powstała Wszechnica PAU w Gliwicach. Cykl wykładów organizowanych przez członków PAU finansowany przez miasto Gliwice.

WYKRES 2. CZEGO DOTYCZYŁY WSKAZANIA W KATEGORII "INNE"?

Źródło: Opracowanie własne.

„STRATEGIA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ”

KARTA PROJEKTU - FORMULARZ

Prosimy o wypełnienie karty projektowej dla każdego projektu priorytetowego z punktu widzenia realizacji celów Strategii dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Prosimy zwłaszcza o **przygotowanie kart projektowych dla projektów, w które chcielibyście się Państwo osobiście lub poprzez swoją instytucję zaangażować**. Prosimy o wypełnienie karty projektu według poniższego wzoru (o ile to możliwe w wersji elektronicznej).

Dane wnioskodawcy projektu:

Imię i nazwisko:

Nazwa instytucji:

Adres, telefon, email:

KARTA PROJEKTU

- Nazwa projektu:**
- Lokalizacja projektu** (konkretna lokalizacja lub obszar objęty oddziaływaniem projektu):
- Podmiot wiodący w realizacji projektu** (główny podmiot zarządzający realizacją projektu: nazwa instytucji, adres, telefon, e-mail, ew. imię i nazwisko):
- Partnerzy realizujący projekt:**

Podmiot	Rola w realizacji projektu

- Cel strategiczny projektu** (nowa wartość dla Polski Południowej tworzona w wyniku realizacji projektu):
- Cele szczegółowe** (wymierne efekty określające stopień zrealizowania projektu, sformułowane w sposób mierzalny, ilościowy, osadzone w czasie):

Cel szczegółowy/miernik	Zakładany poziom realizacji (liczba i jednostka)	Zakładany czas osiągnięcia celu

7. **Główni beneficjenci projektu** (kto skorzysta na zrealizowaniu projektu i jakie korzyści odniesie):

Beneficjent	Rodzaj i wymiar uzyskiwanych korzyści

8. **Zakres projektu** (dla projektów złożonych określić co składa się na projekt /moduły, podprojekty, zadania):

9. **Dostosowanie projektu do zasobów i sytuacji makroregionu** (stopień wykorzystania atutów makroregionu, niwelowanie jego słabości, dostosowanie do uwarunkowań w otoczeniu, rozwiązywanie ważnych problemów makroregionu):

Siły makroregionu wykorzystywane przez projekt	
Słabości makroregionu niwelowane przez projekt	
Szanse w otoczeniu wykorzystywane przez projekt	
Zagrożenia w otoczeniu niwelowane przez projekt	

10. **Środki niezbędne do uruchomienia projektu:**

Rodzaj i wielkość środków niezbędnych do uruchomienia projektu	Możliwe źródło pozyskania niezbędnych środków
Finanse:	
Ludzie:	
Lokale:	
Wyposażenie:	
Inne (jakie):	

11. **Środki niezbędne do funkcjonowania projektu:**

Rodzaj i wielkość środków niezbędnych do funkcjonowania projektu	Możliwe źródło pozyskania niezbędnych środków
Finanse:	
Ludzie:	
Lokale:	
Wyposażenie:	
Inne (jakie):	

Data wypełnienia formularza:

Dokumenty strategiczne:

- *Elementy dla Wspólnych Ram Strategicznych na lata 2014-2020*, Komisja Europejska, Bruksela, 14.03.2012.
- *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2011;
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010;
- *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, Komisja Europejska, Bruksela 2010;
- *Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020*, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 roku;
- *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”*, Załącznik do Uchwały Nr III/47/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 lutego 2010 r.

Badania i analizy:

- *Analiza możliwości zastosowania zintegrowanych rozwiązań w systemie transportu miejskiego w województwie śląskim*, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2011;
- *Analiza potencjału rozwojowego funkcji metropolitalnych obszarów aglomeracji miejskich województwa śląskiego, będących ośrodkami wzrostu gospodarczego województwa śląskiego w kontekście procesów zachodzących na regionalnym rynku pracy- kultura i przemysł kreatywny*, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2012;
- *Atlas ESPON – Struktura terytorium Europy*, 2006;
- *Badanie funkcji, potencjałów oraz trendów rozwojowych miast w województwie małopolskim*, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Instytut Spraw Publicznych, Kraków 2010;
- *Bank Danych Lokalnych*, Główny Urząd Statystyczny;
- *Dostępność komunikacyjna wybranych miast Małopolski 2011-2020*, Uniwersytet Jagielloński, Instytut Geografii i Polityki Przestrzennej, Kraków 2011;
- *Eurostat*, statystyki Europejskiego Urzędu Statystycznego;
- *Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce 2010*, Ageron Polska, Kraków 2011;
- *Inwestorzy zagraniczni w Małopolsce w 2009 i 2010 roku*, Uniwersytet Jagielloński, Instytut Geografii i Polityki Przestrzennej, Zakład Rozwoju Regionalnego, Kraków 2011;
- *Inwestowanie w przyszłość Europy. Piąty raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej*, Komisja Europejska, Luksemburg 2010;
- J. Szlachta, J. Zaleski, Programowanie rozwoju społeczno-gospodarczego w układach makroregionalnych, „Gospodarka Narodowa” 2011, nr 7-8;
- *Priorytetowe technologie dla zrównoważonego rozwoju województwa śląskiego*, Konsorcjum naukowe – Koordynator Politechnika Śląska w Gliwicach, 2008
- Prof. dr hab. Jacek Szlachta, *Wstępne uwagi do dokumentu „Pierwszy projekt strategii dla rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego”*, Pszczyna 29.06.2012;

- *Prognoza demograficzna dla powiatów województwa małopolskiego na lata 2010-2020*, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Statystyki, Zakład Demografii, Kraków 20102;
- *Prognoza ludnościowa na lata 2008-2035*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2009;
- *Raport na temat wielkich miast Polski*, PwC 2011;
- *Rynek pracy w Małopolsce 2011. Kapitał ludzki dla rozwoju*, Wojewódzki Urząd Pracy, Kraków 2012;
- *Rynek pracy w Małopolsce 2011. Zatrudnienie w Małopolsce*, Wojewódzki Urząd Pracy, Kraków 2012;
- *Rynek pracy województwa śląskiego – identyfikacja obszarów problemowych, ocena funkcjonującego modelu edukacyjnego oraz roli lokalnych liderów gospodarczych w kreowaniu nowych możliwości na rynku pracy*, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2011;
- *Rynek turystyczny w Polsce i Małopolsce*, Małopolskie Obserwatorium Gospodarki, Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2011;
- *Specjalne Strefy Ekonomiczne po 2020 roku, Analiza dotychczasowej działalności oraz perspektywy funkcjonowania*, Ernst & Young 2011;
- *Województwo Małopolskie 2011*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2011.

Załącznik 6.

PODSUMOWANIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH ORAZ STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ

1. Podstawa prawna

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko /Dz. U. Nr 1999, poz. 1227, z późniejszymi zmianami/ art. 55 ust. 3 określa zakres niniejszego Podsumowania.

2. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Głównym celem zainicjowania prac nad Strategią dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020 było zidentyfikowanie możliwości współpracy pomiędzy oboma regionami oraz wskazanie kierunków, typów projektów oraz konkretnych projektów umożliwiających rozwijanie współpracy, a w konsekwencji kreowanie Polski Południowej jako silnego i konkurencyjnego obszaru w Europie. Strategia dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 jest dokumentem komplementarnym wobec strategii wojewódzkich. Obejmuje ona zagadnienia odnoszące się do zawiązywania współpracy między województwami oraz do podejmowania działań wspólnych, poszerzających możliwości rozwoju partnerskich relacji pomiędzy oboma województwami. W związku z tym nie powiela zapisów innych dokumentów opracowywanych na poziomie obu regionów. Dzięki partnerskiej procedurze formułowania i wdrażania tego dokumentu, będzie on również pełnił funkcję platformy komunikacji oraz stałego zawiązywania i utrwalania współpracy pomiędzy podmiotami z obydwu województw. Oznacza to, że zawarte w Strategii przedsięwzięcia nie wyczerpują listy projektów współpracy, a kolejne projekty powstawać będą w trakcie wdrażania Strategii w wyniku inicjatywy zainteresowanych podmiotów z województw małopolskiego i śląskiego.

Przesłanki przygotowania Strategii dla Rozwoju Polski Południowej zostały wskazane w *Porozumieniu pomiędzy województwami małopolskim i śląskim* zawartym w dniu 23 maja 2011 roku. Wśród zasadniczych przyczyn przemawiających za zacieśnieniem współpracy pomiędzy oboma regionami wskazano na:

- potrzebę odpowiedzi na wyzwania zmieniającej się polityki spójności Unii Europejskiej, kierując się zapisami KPZK oraz KSRR, które wśród najważniejszych zadań samorządu województwa wymieniają zapewnienie powiązań sieci międzyregionalnych w celu realizacji wspólnych inicjatyw rozwojowych oraz wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie rozwoju regionalnego,
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej obydwu województw – zarówno w wymiarze spójności wewnętrznej jak i w relacjach z innymi województwami,
- wykorzystanie szans wynikających z rozwoju nowoczesnych technologii, w tym intensyfikację współpracy dla rozwoju węzła wiedzy i innowacji,
- wzmocnienie pozycji obydwu województw w zakresie przygotowania wspólnej oferty inwestycyjnej i jej promocji zewnętrznej,
- poszukiwanie rozwiązań przeciwdziałania negatywnym tendencjom demograficznym, zwłaszcza na rynku pracy, w tym określenie kierunków modernizacji makroregionalnego rynku pracy,
- określenie wspólnej oferty usług czasu wolnego, opartej na zróżnicowanych i komplementarnych produktach turystyki i kultury.

3. Informacje o zakresie i sposobie uwzględnienia uwag i wniosków

3.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Zakres i treść Prognozy są zgodne z wymogami art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 1999, poz. 1227, z późniejszymi zmianami), jak również zakresem i stopniem szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, określonym przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie.

Prognoza zawiera rekomendacje, które częściowo znalazły swoje odzwierciedlenie w ostatecznej wersji Strategii, dzięki czemu w sposób pełniejszy uwzględnione zostały kwestie odnoszące się do problematyki środowiska i jego ochrony. W ramach rozdziału zatytułowanego *Zasady wdrażania Strategii* uszczegółowione zostały zapisy dotyczące zasady zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, przestrzennym, gospodarczym i środowiskowym. Dotychczasowe zapisy zostały uzupełnione o kwestie gwarantujące zachowanie trwałości układów przyrodniczych i ciągłość funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz zapewniające zrekompensowanie negatywnych skutków wynikających z działań podejmowanych w trakcie wdrażania Strategii. Ponadto katalog zasad wdrażania Strategii został uzupełniony m.in. o zasady przezorności (ostrożności) oraz prewencji (zapobiegania), które dodatkowo wzmocnią ochronę środowiska. Jednocześnie do struktury II celu strategicznego wprowadzono działanie dedykowane współpracy na rzecz poprawy jakości powietrza, w szczególności ograniczenia niskiej emisji. Ponadto zakres diagnozy został poszerzony o ocenę stanu zdrowia mieszkańców, stanu i użytkowania zasobów wodnych, jakości powietrza, gospodarki odpadami oraz funkcjonujące w makroregionie formy ochrony przyrody.

Rekomendacje i zalecenia sformułowane w Prognozie dotyczyły m.in.:

- Poszerzenia diagnozy o ocenę stanu zdrowia mieszkańców, stanu i użytkowania zasobów wodnych, jakości powietrza, gospodarki odpadami formy ochrony przyrody.
- Poszerzenia analizy SWOT o treści środowiskowe.
- Poszerzenia opisu wybranych kierunków i działań o zapisy gwarantujące uwzględnienie problematyki środowiskowej.
- Poszerzenia listy zasad, na których będzie się opierać wdrażanie Strategii o zasady przezorności i prewencji.
- Poszerzenia systemu monitorowania i ewaluacji realizacji dokumentu o wskaźniki związane ze zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska.

Uwagi wynikające z Prognozy oddziaływania na środowisko obejmowały głównie rekomendacje wprowadzenia dodatkowych zapisów do treści Strategii w celu uniknięcia i minimalizacji potencjalnie negatywnych oddziaływań wynikających z jej realizacji. Ponadto zwrócono uwagę, iż podstawową zasadą, jaką należy kierować się wdrażając zapisy Strategii powinno być wyprzedzające unikanie konfliktów ze środowiskiem oraz jego poszczególnymi komponentami. Za wyjątkiem wprowadzenia zapisu odnoszącego się do działań na rzecz poprawy jakości powietrza, nie uznano za konieczne wprowadzenie zmian w celach strategicznych, kierunkach działań czy też konkretnych działaniach zdefiniowanych w Strategii. Należy podkreślić, że w zdecydowanej większości przypadków proponowane zapisy miały nazbyt szczegółowy charakter, odpowiadający raczej specyfice programów wojewódzkich czy też strategii sektorowych. Część rekomendowanych zapisów wynika bezpośrednio z innych aktów prawnych, które przewidują obligatoryjność ich stosowania.

3.2. Opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie oraz Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Projekt Strategii dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami ww. ustawy, został zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (PWIS). Wynikiem procesu opiniowania było: uzyskanie pozytywnych opinii RDOŚ i PWIS pod warunkiem uwzględnienia przekazanych uwag. Po wnikliwej analizie wniosków zgłoszonych przez RDOŚ i PWIS, w zakresie, w jakim było to możliwe i uzasadnione, zostały one wprowadzone do końcowej wersji Strategii (patrz szerzej pkt 3.3.).

3.3. Zgłoszone uwagi i wnioski w trakcie konsultacji społecznych

Proces konsultacji społecznych prowadzony był w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 54 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 1999, poz. 1227, z późniejszymi zmianami). W okresie konsultacji społecznych, tj. od 22 października do 30 listopada 2012 roku, projekt Strategii dla Rozwoju Polski Południowej wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko dostępny był na stronach internetowych Województwa Małopolskiego (www.malopolskie.pl) oraz Województwa Śląskiego (www.slaskie.pl). W obu województwach w prasie o zasięgu regionalnym opublikowane zostały odpowiednie ogłoszenia o procesie konsultacji. Ogłoszenia te opublikowano również na stronach internetowych Województwa Małopolskiego i Województwa Śląskiego. Dokumenty były dostępne również do wglądu w siedzibach urzędów marszałkowskich obu województw.

Informacja o toczących się konsultacjach społecznych została również rozesłana drogą mailową do jednostek samorządu terytorialnego, uczelni, przedsiębiorców oraz instytucji kultury z obydwu województw. Również drogą mailową projekt Strategii wraz z Prognozą został rozesłany do pozostałych samorządów wojewódzkich.

W ramach konsultacji społecznych skierowane zostało pismo do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego z prośbą o uwagi i rekomendacji do projektu Strategii oraz Prognozy oddziaływania na środowisko.

W ramach konsultacji społecznych, wspólnie z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, zorganizowano w obu województwach konferencje (16 listopada 2012 roku w Katowicach, 23 listopada 2012 roku w Krakowie), na których zaprezentowany został projekt Strategii.

Ważnym elementem konsultacji projektu Strategii było jego przedłożenie radnym obu województw:

- 7 grudnia 2012 roku odbyło się posiedzenie Komisji Sejmiku Województwa Małopolskiego ds. Rozwoju Regionu, Promocji i Współpracy z Zagranicą, którego przedmiotem była dyskusja nad projektem Strategii;
- 7 stycznia 2013 roku miało miejsce wspólne posiedzenie Komisji Sejmiku Województwa Małopolskiego ds. Rozwoju Regionu, Promocji i Współpracy z Zagranicą oraz Komisji Sejmiku Województwa Śląskiego ds. Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego, w trakcie którego radni pochylił się nad projektem Strategii;
- 22 stycznia 2013 roku odbyło się posiedzenie Komisji SWM ds. Kultury oraz Komisji SWM ds. Edukacji, Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki, zaś w dniu 24 stycznia Komisji SWM ds.

Bezpieczeństwa Publicznego i Ochrony Środowiska, których przedmiotem była dyskusja nad projektem Strategii;

- 6 marca 2013 roku odbyło się posiedzenie Przewodniczących i Wiceprzewodniczących Sejmików, Przewodniczących Komisji Sejmików Województw Małopolskiego i Śląskiego z udziałem Marszałków i Zarządów Województw w trakcie którego dyskutowano nad projektem Strategii oraz zaprezentowano uwagi dotychczas zgłoszone w trakcie konsultacji.

W wyniku konsultacji zgłoszono około setki uwag i rekomendacji dotyczących wszystkich części dokumentu (diagnozy, analizy SWOT, działań oraz projektów kluczowych). Wielość oraz różnorodność zgłoszonych propozycji oraz charakter niniejszego podsumowania uzasadniają zaprezentowanie ich w formie kilku zagregowanych kategorii:

- **ochrona środowiska:** uwagi dotyczące uwzględnienia zapisów gwarantujących rekompensatę negatywnych skutków dla środowiska przyrodniczego wynikających z wdrażania Strategii, poszerzenia zapisów diagnozy o informacje odnoszące się do form ochrony przyrody, stanu zdrowia mieszkańców, jakości powietrza oraz zasobów wodnych;
- **transport:** propozycje zmiany redakcji niektórych działań oraz projektów związanych z rozwojem infrastruktury drogowej i kolejowej (m.in. BDI, DK 94, CKM), wprowadzenia zapisów dotyczących drogi wodnej Górnej Wisły;
- **kultura:** uwagi dotyczące wzmocnienia zapisów odnoszących się do współdziałania pomiędzy instytucjami kultury obu regionów;
- **turystyka:** propozycje wprowadzenia nowych projektów kluczowych lub zmiana redakcji już istniejących zapisów dotyczących tworzenia szlaków turystycznych łączących oba regiony.

Wszystkie zgłoszone uwagi zostały poddane wnikliwej analizie, zaś w zakresie, w jakim było to możliwe i uzasadnione, wynikające z nich wnioski zostały odzwierciedlone w końcowej wersji Strategii dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020.

Znaczna część spośród zgłoszonych uwag wpisywała się w kierunki działań oraz działania zamieszczone w pierwszym projekcie Strategii (przyjętym przez zarządy obu województw w sierpniu 2012 roku). Brak imiennego oznaczenia przedsięwzięcia bądź projektu, które wpisują się w istniejące kierunki działań bądź działania, nie wyklucza możliwości ich realizacji w ramach Strategii. Należy bowiem pamiętać, że Strategia pełni funkcję platformy komunikacji oraz stałego zawiązywania i utrwalania współpracy pomiędzy podmiotami z obydwu województw. Ten atrybut Strategii sprawia, że zdefiniowane w niej działania nie wyczerpują listy projektów współpracy, a kolejne projekty powstawać będą w trakcie wdrażania dokumentu w wyniku inicjatywy zainteresowanych podmiotów z województw małopolskiego i śląskiego.

Wiele spośród zgłoszonych uwag odnosiło się do zagadnień oraz problemów nie mających charakteru ponadregionalnego. Za bardziej właściwe oraz skuteczne instrumenty rozwiązywania tego rodzaju kwestii uznać należy regionalne strategie rozwoju oraz programy strategiczne i strategie sektorowe. Tymczasem Strategia dla Rozwoju Polski Południowej skierowana jest do obszaru wykraczającego poza województwo, toteż zapisane w niej działania oraz projekty koncentrują się na problemach ponadregionalnych i międzyregionalnych, których rozwiązanie nie jest możliwe w granicach jednego województwa, a specyfika problemu nie pozwala na nadanie mu uniwersalnej rangi krajowej.

3.4. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Większość działań zaproponowanych w projekcie Strategii będzie dotyczyć jedynie obszaru Polski, a ich skutki środowiskowe będą miały przede wszystkim charakter lokalny bądź regionalny. Oddziaływania o zasięgu transgranicznym potencjalnie mogą być identyfikowane w odniesieniu do najbardziej ogólnych i niejednoznacznych zapisów. W takich przypadkach trudne jest jednak również określenie przewidywanych skutków działań (ich lokalizacji, rozmiaru czy charakteru), co nie daje podstaw do stwierdzenia znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko skutków realizacji Strategii, wymagającego uruchomienia procedury, o której mowa w art. 104 oraz art. 113-117 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zm.).

3.5. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

W Strategii dla Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 opracowany został system wdrażania opierający się na 4 współzależnych mechanizmach:

- komunikacji pomiędzy podmiotami zarządzającymi wdrażaniem i aktualizacją Strategii;
- poszerzania i utrwalania partnerstwa na rzecz wdrażania Strategii;
- monitoringu procesu wdrażania Strategii oraz uwarunkowań wdrażania;
- montażu środków do wdrażania Strategii.

Współdziałanie tych mechanizmów będzie stanowiło gwarancję efektywnego wdrażania zapisów Strategii oraz realizacji jej celów. Dzięki nim podmioty odpowiedzialne za wdrażanie dokumentów będą dysponowały wiedzą na temat postępów osiągniętych w zakresie prowadzonych działań oraz ich wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy Polski Południowej.

W procesie monitorowania Strategii realizowane będą m.in. następujące zadania:

- tworzenie międzyregionalnych, interdyscyplinarnych zespołów badawczych dla rozwiązywania wspólnych problemów dla obu województw;
- tworzenie baz danych służących ocenie wdrażania Strategii;
- wspólne projekty badawcze (realizowane w szczególności przez regionalne obserwatoria rozwoju);
- zintegrowanie działań instytucji badawczych funkcjonujących w sieci procesów gospodarczych i społecznych, prowadzących badania nad procesami rozwoju i wdrażaniem Strategii.

Zasadniczymi elementami procesu sprawozdawczości z wdrażania Strategii, będą:

- coroczna ocena Strategii;
- raport z wdrażania Strategii przygotowywany w połowie okresu realizacji, identyfikujący zamiany i uwarunkowania, zrealizowane projekty oraz dobre praktyki.

Załącznik 7.
KALENDARIUM PRAC

CZAS REALIZACJI	OPIS WYDARZENIA
1 października 2010	<p>Przyjęcie uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego o współpracy z województwem małopolskim.</p> <p><i>(Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/57/1/2010 z dnia 01.10.2010 r.)</i></p> <p>Deklaracja w sprawie rozwoju współpracy pomiędzy Samorządem Województwa Małopolskiego a Samorządem Województwa Śląskiego.</p> <p><i>(Deklaracja Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr 2/10 z dnia 01.10.2010 r.)</i></p>
23 maja 2011	<p>Podpisanie przez Marszałków obydwu województw <i>Porozumienia w sprawie podjęcia prac nad Strategią dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego.</i></p>
20 czerwca 2011	<p>Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie deklaracji dotyczącej opracowania Strategii dla rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa śląskiego i małopolskiego.</p> <p><i>(Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/10/3/2011 z dnia 20.06.2011 r.)</i></p>
4 lipca 2011	<p>Deklaracja w sprawie poparcia dla prac nad Strategią dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego.</p> <p><i>(Deklaracja Sejmiku Województwa Małopolskiego Nr 2/2011 z dnia 04.07.2011 r.)</i></p>
1 lipca – 15 sierpnia 2011	<p>Konsultacje i analizy odnośnie zakresu planowej Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego.</p>
7 października 2011	<p>Pierwsze posiedzenie Rady Programowej i Naukowej.</p>
9 grudnia 2011	<p>Drugie posiedzenie Rady Programowej i Naukowej – przyjęcie założeń do Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego.</p>
22 grudnia 2011 29 grudnia 2011	<p>Przyjęcie Założeń do Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego.</p> <p><i>(Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 3555/109/IV/2011 z dnia 22.12.2011 r.</i> <i>Uchwała Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 1617/11 z dnia 29.12.2011 r.)</i></p>
27 lutego – 7 marca 2012	<p>Rozesłanie do jst, instytucji regionalnych, NGO, środowisk gospodarczych i naukowych ankiety dot. współpracy podmiotów z województwa małopolskiego i śląskiego.</p>
16 marca 2012	<p>Warsztaty w obszarze: integracji przestrzeni województw, podwyższenia konkurencyjności gospodarki województw, promocji Polski Południowej.</p>
20 kwietnia 2012	<p>Warsztaty w obszarze: współpracy metropolitalnej, rozwijania kapitału ludzkiego.</p>
29 czerwca 2012	<p>Trzecie posiedzenie Rady Programowej i Rady Naukowej ds. Strategii – przyjęcie wstępnego projektu Strategii.</p>

CZAS REALIZACJI	OPIS WYDARZENIA
9 sierpnia 2012 28 sierpnia 2012	Przyjęcie projektu Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020. <i>(Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 2249/176/IV/2012 z dnia 09.08.2012 r.</i> <i>Uchwała Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 1044/12 z dnia 28.08.2012 r.)</i>
21 sierpnia 2012	Opracowanie oceny ex-ante dla projektu Strategii.
23 sierpnia 2012	Posiedzenie Komisji Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego Sejmiku Województwa Śląskiego.
5 października 2012	Opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020.
22 października – 30 listopada 2012	Konsultacje społeczne dla projektu Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.
16 listopada 2012	Konferencja w Katowicach w ramach konsultacji społecznych.
23 listopada 2012	Konferencja w Krakowie w ramach konsultacji społecznych.
7 grudnia 2012	Posiedzenie Komisji Rozwoju Regionalnego, Promocji i Współpracy z Zagranicą Sejmiku Województwa Małopolskiego.
7 stycznia 2013	Wspólne posiedzenie Komisji Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego Sejmiku Województwa Śląskiego oraz Komisji Rozwoju Regionu, Promocji i Współpracy z Zagranicą Sejmiku Województwa Małopolskiego.
22 stycznia 2013	Posiedzenie Komisji Sejmiku Województwa Małopolskiego ds. Kultury oraz Komisji Sejmiku Województwa Małopolskiego ds. Edukacji, Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki.
24 stycznia 2013	Posiedzenie Komisji Sejmiku Województwa Małopolskiego ds. Bezpieczeństwa Publicznego i Ochrony Środowiska.
6 marca 2013	Wspólne posiedzenie Przewodniczących i Wiceprzewodniczących Sejmików, Przewodniczących Komisji Sejmików Województw Małopolskiego i Śląskiego z udziałem Marszałków i Zarządów Województw, dotyczące uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji projektu Strategii.

	Województwo małopolskie	Województwo śląskie
PATRONAT NAD PRACAMI:	<p>Elżbieta Bieńkowska, Minister Rozwoju Regionalnego</p> <p>DOKUMENT POWSTAŁ PRZY AKTYWNYM UDZIALE RADNYCH IV KADENCJI SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ORAZ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO</p>	
PRZEDSTAWICIELE WŁADZ SAMORZĄDU WOJEWÓDZKIEGO NADZORUJĄCY PRACE:	Marek Sowa , Marszałek Województwa Małopolskiego	Adam Matusiewicz , Marszałek Województwa Śląskiego (2010-2013), Mirostaw Sekuła , Marszałek Województwa Śląskiego (od 2013) Aleksandra Gajewska , Wicemarszałek Województwa Śląskiego
DORADCA STRATEGICZNY:	Dr Krzysztof Wrana , Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach	
RADA PROGRAMOWA:	Kazimierz Barczyk , Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego, Lidia Gądek , Poseł na Sejm RP, Bogusław Mąsior , Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego, Elżbieta Koterba , Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa, Monika Piątkowska , Urząd Miasta Krakowa/Ministerstwo Gospodarki, Janusz Sepioł , Senator RP	Michał Czarski , Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Śląskiego, Arkadiusz Godlewski , Przewodniczący Rady Miasta Katowice, Andrzej Gościński , Przewodniczący Sejmiku Województwa Śląskiego, Jan Olbrycht , Poseł do Parlamentu Europejskiego, Bogusław Śmigieński , Senator RP
PRZEWODNICZĄCY RADY NAUKOWEJ:	Prof. dr hab. Jacek Szlachta , Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	
RADA NAUKOWA:	Prof. UJ dr hab. inż. arch. Aleksander Noworól , Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Prof. dr hab. Ewa Okoń-Horodyńska , Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Prof. dr hab. Grażyna Praweńska-Skrzypek , Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	Prof. UE dr hab. Florian Kuźnik , Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Prof. dr hab. Marian Oslislo , Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
ZESPÓŁ ZADANIOWY:	Barbara Kokoszka , Departament Polityki Regionalnej UMWM, Magdalena Łasak-Strutyńska , Departament Polityki Regionalnej UMWM, Jeremiasz Salamon , Departament Polityki Regionalnej UMWM, Grzegorz Stech , Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Jakub Szymański , Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWM, Joanna Urbanowicz , Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej UMWM, Jacek Woźniak , Pełnomocnik Zarządu Województwa Małopolskiego ds. Planowania Strategicznego, Bartosz Zaborski , Departament Polityki Regionalnej UMWM	Andrzej Baksik , Dyrektor Wydziału Planowania Strategicznego i Przestrzennego UMWS, Stefania Koczar-Sikora , Zastępca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego UMWS, Paulina Konior , Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego UMWS, Urszula Machlarz , Wydział Rozwoju Regionalnego UMWS, Joanna Miśka , Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego UMWS, Mariusz Raczek , Zastępca Dyrektora Wydziału Planowania Strategicznego i Przestrzennego UMWS, Agata Sierchala , Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego UMWS, Małgorzata Staś , Dyrektor Wydziału Rozwoju Regionalnego UMWS